

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

***SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în ianuarie-septembrie 2015***

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-septembrie 2015.....	3
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2015*	5
II. PRODUSUL INTERN BRUT.....	6
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	
3.1. Industrie.....	9
3.2. Agricultură	14
3.3. Investiții în active materiale pe termen lung	17
3.4. Transporturi	21
3.5. Comunicații.....	23
3.6. Turism.....	24
3.7. Cifra de afaceri în comerț și servicii	27
3.8. Comerț exterior.....	30
IV. PREȚURI.....	45
V. FINANȚE	
5.1. Executarea bugetului public național.....	48
5.2. Credite, depozite și rulajul de casă	50
5.3. Asigurări	51
5.4. Piața valorilor mobiliare	52
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ	
6.1. Nivelul de trai al populației	53
6.2. Situația demografică.....	60
6.3. Ocrotirea sănătății	62
6.4. Infracțiuni.....	63
PRECIZĂRI METODOLOGICE	65

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-septembrie 2015¹

Rezultatele activității economiei naționale se prezintă astfel:

- **Produsul intern brut** în ianuarie-iunie 2015 a constituit 52950 milioane lei, prețuri curente de piață, fiind în creștere, în termeni reali, cu 3,6% față de ianuarie-iunie 2014.

- **Indicele volumului producției industriale** în ianuarie-septembrie 2015 în raport cu ianuarie-septembrie 2014 a constituit 104,0%. Majorarea volumului producției industriale a fost determinată de creșterea volumului producției în industria prelucrătoare cu 5,4% și sectorul energetic cu 5,2%.

- **Producția globală agricolă** obținută în gospodăriile de toate categoriile în ianuarie-septembrie 2015, conform estimărilor preliminare, a însumat 18065 milioane lei (în prețuri curente), constituind 88,2% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-septembrie 2014. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției vegetale cu 21,8%, producția animalieră fiind în creștere cu 3,3%.

- **Investițiile în active materiale pe termen lung** din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în ianuarie-septembrie 2015 au fost însușite în valoare de 10950,1 milioane lei (în prețuri curente), din care lucrările de construcții-montaj au constituit 5164,1 milioane lei sau respectiv 96,6% și 87,2% (în prețuri comparabile) în raport cu ianuarie-septembrie 2014. Darea în folosință a caselor de locuit s-a majorat cu 36,8% față de perioada similară din anul 2014.

- **Întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian** au transportat în ianuarie-septembrie 2015 mărfuri în volum de 8573,2 mii tone, cu 15,2% mai puțin față de perioada corespunzătoare din anul 2014. Parcursul mărfurilor a totalizat 2735,8 mil. tone-km, cu 10,0% mai puțin față de cel realizat în ianuarie-septembrie 2014.

- **Volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în ianuarie-septembrie 2015 a scăzut cu 4,5% (în prețuri comparabile) comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2014.

- **Volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** în ianuarie-septembrie 2015 a crescut cu 1,0% (în prețuri comparabile) față de aceeași perioadă din anul 2014.

- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor** în ianuarie-septembrie 2015 s-a micșorat cu 12,7% (în prețuri curente) în raport cu perioada similară din anul 2014.

- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în ianuarie-septembrie 2015 s-a majorat cu 7,5% (în prețuri curente) comparativ cu ianuarie-septembrie 2014.

- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor** în ianuarie-septembrie 2015 a crescut cu 6,0% (în prețuri curente) față de perioada corespunzătoare din anul 2014.

¹ Indicatorii economico-sociali sînt prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

- **Exporturile** de mărfuri realizate în ianuarie-septembrie 2015 au totalizat 1448,2 milioane dolari SUA, nivel inferior celui înregistrat în perioada similară din anul 2014 cu 16,6%. **Importurile** de mărfuri au însumat 2962,0 milioane dolari SUA, sau cu 23,4% mai puțin comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2014. **Balanța comercială** s-a soldat cu un **deficit** de 1513,8 milioane dolari SUA, cu 614,5 milioane dolari SUA (-28,9%) mai mic față de cel înregistrat în ianuarie-septembrie 2014.

- **Cîștigul salarial mediu** al unui salariat din economia națională în luna septembrie 2015 a constituit 4694,9 lei sau cu 10,0% mai mult față de luna septembrie 2014. În sfera bugetară cîștigul salarial mediu a constituit în luna septembrie curent 3924,6 lei (+9,1% față de luna septembrie 2014), iar în sectorul economic (real) – 5013,2 lei (+10,4%).

- **Numărul șomerilor oficial înregistrați**, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2015 a fost de 21,3 mii persoane. Numărul șomerilor, determinat *conform definiției Biroului Internațional al Muncii*, în trimestrul II 2015 a fost de 55,1 mii persoane.

- **Indicele prețurilor de consum (IPC)** în luna septembrie 2015 față de luna august 2015 a constituit 101,2 la sută, iar față de luna septembrie 2014 – 112,6 la sută (IPC în luna septembrie 2014 față de luna august 2014 a constituit 100,8%, iar față de luna septembrie 2013 – 104,8%).

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2015*

	Valoarea în prețuri curente	În % față de ianuarie- septembrie 2014	Septembrie 2015 în % față de:		Ianuarie- septembrie 2014 în % față de ianuarie- septembrie 2013
			septembrie 2014	august 2015	
Indicele volumului producției industriale, %	x	104,0	96,7	119,5	106,2
Producția agricolă, mil. lei	18065	88,2	x	x	108,6
Investiții în active materiale pe termen lung					
din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	10950,1	96,6	x	x	102,1
inclusiv lucrări de construcții-montaj	5164,1	87,2	x	x	105,2
Darea în folosință a caselor de locuit (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m ²	349,6	136,8	x	x	84,5
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total, mil. tone-km	2735,8	90,0	76,9	101,8	94,8
din care:					
feroviar	746,7	86,3	57,7	88,7	97,6
auto ¹	1988,2	91,5	85,2	106,4	93,7
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total, mii tone	8573,2	84,8	59,5	101,7	106,8
din care:					
feroviar	3218,1	87,4	59,7	73,0	95,7
auto ¹	5239,3	83,7	59,9	121,3	113,9
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete), mil. lei	29352,4	95,5 ²	95,0 ²	101,3	104,4 ²
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației, mil. lei	10024,3	101,0 ²	101,3 ²	105,5 ²	107,5 ²
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, mil. lei	3817,7	87,3 ³	100,8 ³	113,3 ³	121,2 ³
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete), mil. lei	54064,9	107,5 ³	101,7 ³	120,9 ³	117,0 ³
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor, mil. lei	25606,5	106,0 ³	108,0 ³	101,9 ³	111,1 ³
Export, mil. dolari SUA	1448,2	83,4	88,4	128,4	99,8
Import, mil. dolari SUA	2962,0	76,6	73,6	113,1	97,4
Balanța comercială, mil. dolari SUA	-2128,3	71,1	63,6	101,7	95,5
Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	4548,3	112,0	110,0	100,6	109,6
Cîștigul salarial real al unui salariat, %	x	103,3	97,7	99,4	104,2
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 1 octombrie 2015), mii persoane	21,3	133,9	133,9	98,4	94,2
Indicele prețurilor de consum	x	108,4	112,6	101,2	105,2
mărfuri alimentare	x	108,4	112,6	102,2	107,0
mărfuri nealimentare	x	111,1	112,9	101,0	105,3
servicii	x	104,4	111,4	100,3	102,7

* Date preliminare

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

² În prețuri comparabile

³ În prețuri curente

II. PRODUSUL INTERN BRUT

În trimestrul II 2015, produsul intern brut (PIB) a înregistrat o creștere cu 2,5% față de trimestrul II 2014 pe seria brută și cu 2,9% pe seria ajustată sezonier; față de trimestrul I 2015 PIB a crescut cu 0,2%, pe seria ajustată sezonier.

Evoluția produsului intern brut trimestrial

		Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim. IV	Anul
- în % față de perioada respectivă din anul precedent						
Serie brută	2013	103,8	106,5	113,5	111,9	109,4
	2014	103,7	104,3	105,8	104,2	104,6
	2015	104,8	102,5	—	—	—
Serie ajustată sezonier	2013	105,0	106,5	112,0	111,5	—
	2014	105,7	105,9	105,0	103,6	—
	2015	104,5	102,9	—	—	—
- în % față de trimestrul precedent						
Serie ajustată sezonier	2013	104,9	101,7	103,0	101,3	—
	2014	99,5	101,9	102,2	100,0	—
	2015	100,5	100,2	—	—	—

Contribuția categoriilor de resurse și de utilizări la modificarea PIB în trimestrul II 2015:

Categorii de resurse

Valoarea adăugată brută pe economie (VAB) s-a majorat, în trimestrul II 2015, cu 2,7% în raport cu perioada respectivă a anului anterior, contribuind la formarea și creșterea PIB cu 84,0% și 2,2% respectiv.

La creșterea PIB, în trimestrul II 2015 față de trimestrul II 2014 au contribuit, practic, toate ramurile economiei, contribuții pozitive mai **importante** având următoarele ramuri:

- Intermedieri financiare și asigurări (+0,8%), cu o pondere de 7,0% la formarea PIB și o majorare a VAB cu 14,5%;
- Industria extractivă; industria prelucrătoare (+0,6%) cu o pondere de 13,3% la formarea PIB și o majorare a VAB cu 4,4%;
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante (+0,6%), cu o pondere de 19,7% la formarea PIB și o creștere a VAB cu 2,9%;
- Tranzacții imobiliare; activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+0,3%), cu o pondere de 8,5% la formarea PIB și o creștere a VAB cu 3,8%.

Agricultura, silvicultura, pescuitul, informații și comunicații; activități culturale și de agrement; alte activități de servicii; activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu au influențat creșterea PIB cu câte 0,2%, contribuind la formarea PIB cu 7,2%, 5,3% și 2,4% respectiv. VAB produsă în activitățile menționate s-a majorat cu 2,7%, 4,2% și 6,9% respectiv.

Administrația publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială au fost activitățile care au influențat negativ (-0,1%) indicele volumului fizic al PIB, înregistrând o diminuare a VAB cu 0,7% .

Volumul impozitelor pe produse colectat la Bugetul public național s-a majorat cu 0,3% în raport cu perioada similară a anului anterior, contribuind la formarea PIB cu 16,2%.

Categorii de utilizări

Din punct de vedere al utilizării PIB creșterea s-a datorat:

- Exporturilor de bunuri și servicii cu o contribuție de +1,8%, consecință a creșterii cu 4,1% a volumului său;
- Consumului final al gospodăriilor populației, cu o contribuție la formarea și creșterea PIB cu 88,2% și 0,2% respectiv.

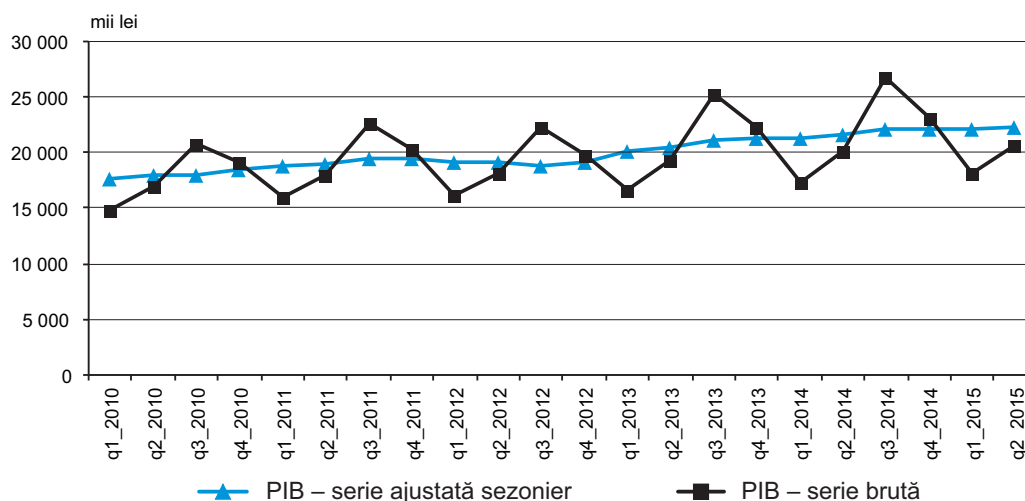
Ca urmare a scăderii volumului importurilor de bunuri și servicii (cu 4,4%), formării brute de capital fix (cu 1,5%) și a consumului final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (cu 0,4%) acestea au avut o contribuție negativă la creșterea PIB (-3,7%, -0,4% și -0,1% respectiv).

Resursele și utilizările produsului intern brut în trimestrul II 2015

	Prețuri curente, mil. lei	Indicii volumului fizic în % față de trimestrul II 2014	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea/ descreșterea PIB (+/-), %
RESURSE				
Valoarea adăugată brută – total	23 958	102,7	84,0	2,2
Agricultură, silvicultură și pescuit	2 065	102,7	7,2	0,2
Industria extractivă; industria prelucrătoare	3 783	104,4	13,3	0,6
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	787	105,3	2,8	0,1
Construcții	1 521	101,1	5,3	0,1
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	5 631	102,9	19,7	0,6
Informații și comunicații	1 526	104,2	5,3	0,2
Intermedieri financiare și asigurări	2 008	114,5	7,0	0,8
Tranzacții imobiliare; activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	2 411	103,8	8,5	0,3
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială	4 491	99,3	15,7	-0,1
Activități culturale și de agrement; alte activități de servicii; activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	688	106,9	2,4	0,2
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate	-952	x	-3,3	-0,7
Impozite nete pe produse (impozite minus subvenții)	4 569	101,5	16,0	0,2
din care: impozite pe produse	4 635	100,3	16,2	0,0
PRODUSUL INTERN BRUT	28 527	102,5	100,0	2,5
UTILIZĂRI				
Consumul final – total	31 504	100,1	110,4	0,1
Consumul final al gospodăriilor populației	25 170	100,2	88,2	0,2
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	6 335	99,6	22,2	-0,1
Formarea brută de capital	6 188	x	21,7	-3,1
Formarea brută de capital fix	7 054	98,5	24,7	-0,4
Variația stocurilor	-866	x	-3,0	-2,7
Exportul net de bunuri și servicii	-9 166	x	-32,1	5,5
Exportul de bunuri și servicii	12 902	104,1	45,2	1,8
Importul de bunuri și servicii (-)	22 068	95,6	77,4	-3,7

Notă: În unele cazuri pot apărea decalaje neînsemnate între totalurile indicate și sumele componente incluse, fapt ce se explică prin rotunjirea datelor.

Dinamica Produsului Intern Brut trimestrial 2010-2015 (2010=100)

În semestrul I 2015 PIB a constituit în valoare nominală 52 950 mil. lei, prețuri curente de piață, fiind în creștere - în termeni reali - cu 3,6% față de semestrul I 2014.

La creșterea PIB, în semestrul I 2015 față de semestrul I 2014 au contribuit:

- VAB (+3,2%) cu o pondere de 83,9% la formarea PIB și o majorare a volumului cu 3,8%;
- Impozitele pe produse (+0,3%) cu o pondere la formarea PIB de 16,4% și o majorare a volumului cu 1,8%;
- Exporturile de bunuri și servicii (+2,4%) și formarea brută de capital fix (+0,6%), consecință a creșterii volumelor cu 5,1% și 2,5% respectiv.

Ca urmare a scăderii volumului importurilor de bunuri și servicii (cu 1,8%) și a consumului final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (cu 0,7%) acestea au avut o contribuție negativă la creșterea PIB (-1,5% și -0,2% respectiv).

III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În **ianuarie-septembrie 2015** indicele volumului producției industriale în raport cu ianuarie-septembrie 2014 a constituit 104,0%. În luna septembrie în raport cu septembrie 2014 acest indice a marcat 96,7%.

Nivelul veniturilor din vânzări, producției fabricate și livrate ale întreprinderilor industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, după tipuri de activități se prezintă în tabelul ce urmează:

	Ianuarie-septembrie 2015				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de ianuarie-septembrie 2014	total	inclusiv pe piața externă
Industrie, total	36 925,2	26 996,3	104,0	28 012,2	9 480,1
Industria extractivă	575,7	519,5	91,2	488,7	0,1
Industria prelucrătoare	27 825,8	22 701,5	105,4	23 750,9	9 196,8
din care:					
Industria alimentară	9 840,7	7 767,5	100,9	8 798,4	2 178,2
producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	1 766,7	1 924,9	91,8	1 887,9	80,8
prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor	212,8	132,5	73,6	133,8	–
prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	1 363,6	1 167,4	123,5	1 272,3	1 060,5
fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale	819,8	656,7	121,1	689,2	57,6
fabricarea produselor lactate	2 100,4	1 621,5	102,0	1 543,7	111,9
fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon	346,2	163,5	100,8	161,1	18,0
fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase	1 327,7	1 237,7	106,0	1 236,5	159,8
fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	1 048,7	988,3	106,5	984,1	51,3
fabricarea altor produse alimentare	1 864,8	661,8	80,0	1 760,9	689,6
fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase	413,2	444,5	102,0	440,6	39,7
fabricarea băuturilor	3 607,6	2 912,4	99,0	3 083,8	1 543,2
distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice	557,0	451,7	68,2	492,7	323,9
fabricarea vinurilor din struguri	1 883,7	1 419,3	104,2	1 593,3	1 185,7
producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	539,2	416,6	116,5	384,0	0,3
Fabricarea produselor din tutun	173,5	151,2	43,9	156,8	50,3
Fabricarea produselor textile	1 371,6	1 350,9	100,7	1 355,5	1 240,2
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1 362,0	1 320,8	112,4	1 287,6	1 039,0
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei;					
prepararea și vopsirea blănurilor	294,7	258,1	104,8	262,3	187,1
fabricarea încălțămintei	215,9	180,0	106,4	184,4	113,0
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	126,0	96,7	106,4	97,1	52,8
Fabricarea hîrtiei și a produselor din hîrtie	443,6	265,4	94,0	273,2	33,5
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	1 066,5	815,6	125,3	771,6	73,0

	Ianuarie-septembrie 2015				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de ianuarie- septembrie 2014	total	inclusiv pe piața externă
Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	444,5	441,2	120,7	420,7	159,4
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	1 281,1	977,5	108,6	978,8	388,3
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	2 888,0	2 391,7	101,0	2 297,6	362,4
Industria metalurgică	71,9	58,7	80,3	55,8	1,3
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	938,4	601,3	112,0	615,8	107,7
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	383,7	358,0	106,4	358,1	318,3
Fabricarea echipamentelor electrice	1 357,3	1 285,1	143,0	1 318,5	890,9
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	370,9	337,3	106,8	337,8	216,1
Fabricarea de mobilă	627,1	540,4	102,9	517,9	155,5
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	7 582,5	2 834,1	105,2	2 831,9	–
Producția, transportul și distribuția energiei electrice	7 405,4	2 658,4	104,6	2 655,8	–
Furnizarea de abur și aer condiționat	177,1	175,7	107,3	176,1	–
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	941,2	941,2	79,9	940,7	283,2

Veniturile din vânzări, realizate de către întreprinderile industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, în ianuarie-septembrie 2015 s-au cifrat la 36925,2 mil. lei (în ianuarie-septembrie 2014 – 33915,6 mil. lei).

Ponderea **producției livrate** pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 33,8% din totalul producției livrate (în ianuarie-septembrie 2014 – 28,1%) și respectiv pe piața internă – 66,2% (în ianuarie-septembrie 2014 – 71,9%).

Întreprinderile din *industria extractivă* au obținut producție cu 8,8% mai puțin, decât în ianuarie-septembrie 2014.

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare*, cărora în ianuarie-septembrie 2015 le-au revenit 84,1% din valoarea totală a producției, obținute la întreprinderile cu activități principale de industrie cuprinse în cercetare statistică lunară. Volumul producției fabricate de către aceste întreprinderi a crescut cu 5,4% față de ianuarie-septembrie 2014.

Industria alimentară în ansamblu a înregistrat o creștere a volumului de producție cu 0,9%, în special la următoarele activități: prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 23,5%; fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale – cu 21,1%; producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate – cu 16,5%; fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – cu 6,5%; fabricarea vinurilor din struguri – cu 4,2%; fabricarea produselor lactate – cu 2,0%; fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase – cu 2,0%; fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon – cu 0,8% ș.a.

Majorarea volumului producției industriale a fost motivată de creșteri și în alte activități ale industriei prelucrătoare, cum ar fi: fabricarea echipamentelor electrice – cu 43,0%; fabricarea substanțelor și a produselor chimice – cu 25,3%; fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice – cu 20,7%; fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – 12,4%; industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații – cu 12,0%; fabricarea produselor din cauciuc și mase plastic – cu 8,6%; fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. – cu 6,8%; fabricarea încălțămintei – cu 6,4%; fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice – cu 6,4%; fabricarea de mobilă – cu 2,9% etc.

În același timp, a avut loc reducerea volumului de producție la alte activități, cum ar fi: fabricarea produselor de tutun – cu 56,1%; distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice – cu 31,8%; prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor – cu 26,4%; industria metalurgică – cu 19,7%; fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie – cu 6,0%; etc.

Sectorul energetic în perioada de raport a marcat o creștere cu 5,2%, inclusiv la: producția, transportul și distribuția energiei electrice – cu 4,6%; furnizarea de abur și aer condiționat – cu 7,3%.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile, cuprinse în cercetare statistică lunară, se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Septembrie 2015		Ianuarie-septembrie 2015	
		cantitatea	în % față de septembrie 2014	cantitatea	în % față de ianuarie-septembrie 2014
Industria extractivă					
ecausin și alte pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții cu greutatea specifică ≥ 2,5	mii tone	20,7	85,0	188,0	100,4
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții, exclusiv granit sau gresie	- " -	60,9	90,5	406,7	85,4
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	273,5	82,2	1 906,2	99,3
Industria alimentară					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	1 238,8	71,4	7 384,9	71,0
carne de pasăre	- " -	2 179,8	110,6	18 510,6	112,4
mezeluri	- " -	1 547,9	98,8	12 414,3	108,7
conserve din carne	- " -	65,5	99,7	389,6	72,3
pește uscat, nesărat; uscat și sărat, în saramură, exclusiv afumat și fileu	- " -	294,4	115,4	1 648,8	94,3
pește afumat, inclusiv fileuri	- " -	145,5	102,6	978,0	90,3
sucuri de legume și fructe	mii litri	7 816,3	76,5	24 797,0	90,7
conserve de legume și fructe	tone	1 247,9	44,8	10 412,6	39,8
fructe prelucrate și conservate	- " -	884,8	46,3	6 033,0	135,1
lapte și frișcă cu grăsime de pînă la 6%, neconcentrate, neîndulcite	- " -	6 566,7	89,7	62 649,5	102,2
unt	- " -	372,6	86,6	3 619,6	96,3
cașcaval și brînză grase	- " -	210,7	72,1	1 998,7	100,3
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smîntînă, lapte acru, lapte acidulat și lapte covăsit	- " -	2 729,0	100,7	24 865,6	104,7
înghețată și alte forme de gheață comestibilă, cu sau fără cacao	mii litri	1 069,2	82,2	14 896,3	100,1
făină	tone	5 594,0	87,4	44 858,5	102,9
crupe, grișuri și aglomerate	- " -	283,5	94,2	2 361,9	111,8
produse de cofetărie făinoase	- " -	2 716,1	96,4	21 445,7	100,1
pîine proaspătă fără adaos de miere, ouă, cașcaval, fructe	- " -	8 487,9	95,6	73 935,4	98,4
paste făinoase, fără umplutură	- " -	404,7	107,5	3 718,1	97,7
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1 233,4	93,5	8 996,6	100,6
rachiuri și lichioruri	mii litri				
divin	100% alcool	187,8	59,0	2 097,2	77,4
vinuri spumante	- " -	235,1	136,7	1 399,2	110,8
vinuri naturale de struguri	mii dal	46,9	63,9	283,1	106,7
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și alte vinuri speciale avînd o concentrație alcoolică mai mare de 15% vol.	- " -	1 037,3	102,8	7 333,8	111,3
ape minerale și gazoase	- " -	29,3	149,5	247,3	92,6
băuturi nealcoolice	- " -	1 215,3	133,9	9 580,0	117,1
	- " -	535,7	92,9	5 161,4	101,7
Fabricarea produselor textile					
articole tricotate	mii buc.	1 099,0	101,1	11 349,2	89,3
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	278,1	110,0	2 659,1	108,7
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine și articole similare	- " -	22,2	85,0	147,3	81,6
sacouri, jachete și blazere	- " -	61,1	159,8	485,0	94,7

	Unitatea de măsură	Septembrie 2015		Ianuarie-septembrie 2015	
		cantitatea	în % față de septembrie 2014	cantitatea	în % față de ianuarie-septembrie 2014
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	mii buc.	69,0	83,8	764,8	85,2
fuste și fuste-pantaloni	- " -	57,6	de 4,6 ori	266,4	118,7
bluze și cămăși pentru femei și fete	- " -	167,5	71,2	1 177,7	70,6
Fabricarea încălțămintei					
încălțăminte	mii per.	133,1	60,0	1 348,2	68,4
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite					
uși plane și ramele lor, pervaze și praguri, din lemn	buc.	617	74,0	5 674	72,5
Fabricarea articolelor din hârtie și carton					
cutii și lăzi din hârtie sau cartoane ondulate	tone	852,8	91,9	6 656,9	93,5
hârtie și articole din hârtie, de uz gospodăresc	- " -	95,8	96,7	901,4	90,5
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice					
tuburi și țevi din materiale plastice	tone	163,3	92,4	2 058,9	132,0
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora din material plastic	mii buc.	5,1	54,8	36,4	73,4
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
sticlă izolantă cu straturi multiple	mii m ²	39,9	71,3	293,6	89,5
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	22,5	140,7	170,1	94,4
amestecuri uscate de ghips	mii tone	19,1	118,9	143,4	108,3
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	- " -	29,7	132,9	194,8	115,8
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	63,1	60,5	489,7	75,9
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	buc.	61	25,4	973	53,2
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	2 038	156,3	10 762	103,0
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat					
energie electrică	mil. kWh	33,1	80,8	628,0	105,5
energie termică	mii Gcal	25,0	34,9	1 041,0	96,0

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară, pe regiuni de dezvoltare în ianuarie-septembrie 2015 a evoluat în felul următor:

	Valoarea producției fabricate în prețuri curente, mil. lei	Ponderea în total industrie, %	Valoarea producției livrate în prețuri curente, total mil. lei	din care, pe piața externă	
				mil. lei	ponderea în total livrări, %
Industria – total	26 996,3	100,0	28 012,2	9 480,1	33,8
Mun. Chișinău	16 212,7	60,0	15 990,1	4 165,4	26,0
Nord	4 928,8	18,3	6 006,9	2 333,2	38,8
Centru	4 369,8	16,2	4 331,5	1 910,5	44,1
Sud	832,9	3,1	968,9	572,3	59,1
UTA Găgăuzia	652,1	2,4	714,8	498,7	69,8

Datele în profil pe regiuni de dezvoltare atestă faptul concentrării activităților industriale în proporție de 60,0% în municipiul Chișinău, 18,3% - în regiunea Nord și 16,2% - în regiunea Centru. Regiunea Sud și UTA Găgăuzia dețin cele mai mici ponderi în totalul producției pe țară, respectiv, 3,1% și 2,4%.

În cadrul regiunilor de dezvoltare cea mai mare pondere a producției livrate pe piața externă o dețin întreprinderile situate pe teritoriul UTA Găgăuzia cu 69,8% și cele din regiunea de dezvoltare Sud – cu 59,1%, urmate de regiunea de dezvoltare Centru – cu 44,1%.

3.2. Agricultură

Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației) în ianuarie-septembrie 2015, conform estimărilor preliminare, a însumat în prețuri curente 18065 mil. lei, constituind 88,2% în prețuri comparabile față de perioada respectivă a anului 2014.

Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției vegetale cu 21,8%, producția animalieră fiind în creștere cu 3,3%.

Fitotehnie. O influență negativă semnificativă asupra ritmului volumului fizic al producției agricole în ianuarie-septembrie a.c. față de perioada corespunzătoare a anului 2014 a avut descreșterea recoltei culturilor agricole, ca impact a condițiilor climaterice extrem de nefavorabile (secetei). Așadar, conform datelor preliminare, recolta globală a culturilor cerealiere și leguminoase boabe (cu excepția porumbului) în gospodăriile de toate categoriile a constituit circa 1107 mii tone, sau cu 20% mai puțin față de anul 2014, din care recolta grâului (în greutate după finisare) a constituit circa 906 mii tone, sau cu 18% mai puțin, a orzului - circa 175 mii tone (mai puțin cu 21%).

Mersul recoltării în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)¹ indică scăderea recoltei medii pe majoritatea culturilor agricole (cu excepția strugurilor de soiuri tehnice și fructelor sîmburoase).

Roada medie la hectar a culturilor agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) mari¹, în perioada de recoltare pînă la 1 octombrie 2015, se prezintă prin următoarele date:

	Chintale	2015 în % față de 2014
Cereale și leguminoase boabe – total	26,9	84
din care:		
grâu de toamnă și primăvară	28,2	83
orz de toamnă și primăvară	23,5	94
porumb pentru boabe	24,2	66
Floarea soarelui	15,9	82
Sfeclă de zahăr	274,1	58
Rapiță	19,8	78
Soia	7,8	39
Cartofi	134,7	69
Legume de cîmp	81,4	92
Fructe sîmîțoase	67,8	69
Fructe sîmburoase	56,4	108
Struguri de soiuri de masă	38,9	87
Struguri de soiuri tehnice	62,0	137

Recolta medie a culturilor cerealiere și leguminoase boabe în perioada de referință a constituit 26,9 chintale la hectar sau cu 16% mai puțin în comparație cu perioada respectivă a anului 2014, din care a grâului – 28,2 chintale (cu 17%), a orzului – 23,5 chintale (cu 6%) și a porumbului pentru boabe 24,2 chintale (cu 34%). Este în descreștere și recolta medie a sfeclei de zahăr – cu 42%, a cartofilor și a fructelor sîmîțoase – cu cîte 31%, a rapiței – cu 22%, a floarei soarelui – cu 18% și a legumelor de cîmp – cu 8%. Totodată, roada medie a strugurilor de soiuri tehnice s-a majorat cu 37%, iar a fructelor sîmburoase cu circa 8%.

Analiza roadei medii a culturilor agricole în întreprinderile agricole, (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)¹ în profil teritorial arată, că cei mai înalți indici la culturile cerealiere și leguminoase pentru boabe au fost înregistrați în regiunea de dezvoltare Nord – 29,3 chintale la 1 hectar (cu 9% mai mult decît în mediu pe țară), în restul regiunilor de dezvoltare roada medie a culturilor cerealiere și leguminoase pentru boabe variază de la 19,6 chintale pînă la 26,1 chintale la 1 hectar.

Cea mai înaltă, față de nivelul mediu pe republică, roadă la un hectar de legume de cîmp (cu 74%), de leguminoase boabe (cu 32%) și de cartofi (cu 31%) a fost înregistrată în municipiul Chișinău, în regiunea de dezvoltare Nord - de orz și fructe sîmburoase (cu cîte 13%), de rapiță și de grâu (cu cîte circa 9%), în regiunea de dezvoltare Centru – de pomușoare (cu 66%), de struguri soiuri de masă (cu 14%) și porumb boabe (cu 11%), în regiunea de dezvoltare Sud - de soia (cu 10%), iar în UTA Găgăuzia - de fructe sîmîțoase (cu 83%), de bostănoase alimentare (cu circa 40%) și de floarea soarelui (cu 8%).

Zootehnie. În ianuarie-septembrie 2015 în gospodăriile de toate categoriile a fost înregistrată majorarea producției (creșterii) vitelor și păsărilor în masă vie cu 7,3% (în întreprinderile agricole – cu 14,3%, în gospodăriile populației - cu 3,9%) în rezultatul majorării efectivului mediu de animale și păsări.

¹ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

Producția de lapte în gospodăriile de toate categoriile s-a diminuat nesemnificativ (cu 0,2%) în rezultatul micșorării volumului producției de lapte în gospodăriile populației (cu 0,8%). Totodată, producția de lapte în întreprinderile agricole s-a majorat cu 13,8%.

Producția de ouă în gospodăriile de toate categoriile a scăzut cu 12,9 % în rezultatul micșorării producției în întreprinderile agricole cu 4,2% și în gospodăriile populației – cu 18,2% ca urmare a scăderii productivității găinilor ouătoare.

Producția animală pe principalele tipuri, conform estimărilor, se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie 2015		
	total	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ponderea (în % față de total)
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor			
(în masă vie) – total, mii tone	146,3	107,3	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	51,1	114,3	34,9
gospodăriile populației	95,2	103,9	65,1
Lapte – total, mii tone	389,3	99,8	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	17,8	113,8	4,6
gospodăriile populației	371,5	99,2	95,4
Ouă – total, mil. buc.	414,2	87,1	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	172,9	95,8	41,7
gospodăriile populației	241,3	81,8	58,3

¹ Reieșind din volumul producției în expresie naturală

² Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale (ferme)

În ianuarie-septembrie 2015 în gospodăriile populației s-a produs cea mai mare parte a producției laptelui – 95,4%, producției creșterii vitelor și păsărilor – 65,1 %, producției ouălor – 58,3%

Efectivul de animale pe principalele specii se prezintă astfel:

	La 1 octombrie 2015		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 octombrie 2014	
Bovine – total	194,5	100,5	100
din care:			
întreprinderile agricole ¹	16,3	118,1	8,4
gospodăriile populației	178,2	99,1	91,6
din ele vaci – total	130,0	98,3	100
din care:			
întreprinderile agricole ¹	5,7	105,7	4,4
gospodăriile populației	124,3	98,0	95,6
Porcine – total	502,7	102,7	100
din care:			
întreprinderile agricole ¹	202,1	104,1	40,2
gospodăriile populației	300,6	101,8	59,8
Ovine și caprine – total	914,4	101,6	100
din care:			
întreprinderile agricole ¹	29,3	112,7	3,2
gospodăriile populației	885,1	101,3	96,8
Păsări (întreprinderile agricole)¹	4048,6	101,0	x

¹ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale (ferme)

La 1 octombrie 2015 față de dată respectivă a anului trecut în gospodăriile de toate categoriile a fost marcată majorarea efectivelor de animale de toate speciile (cu excepția efectivului de vaci).

În ianuarie-septembrie 2015 volumul de creștere a vitelor și păsărilor s-a majorat față de perioada respectivă a anului precedent în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: Sud – cu 20%, Centru – cu 15%, municipiul Chișinău – cu 14%, Nord – cu 9% și UTA Găgăuzia – cu 3%.

Volumul de vânzare a vitelor și păsărilor pentru sacrificare a crescut în regiunile de dezvoltare ale țării: municipiul Chișinău – de 2,0 ori, Centru – cu 31%, Nord – cu 12% și Sud – cu 2%. Totodată, volumul vânzărilor s-a micșorat în regiunile de dezvoltare UTA Găgăuzia – cu 3%.

În întreprinderile agricole în ianuarie-septembrie 2015 față de ianuarie-septembrie 2014 s-a ameliorat nesemnificativ păstrarea efectivului de bovine. Nivelul mortalității bovinelor a constituit 1,7% (în 9 luni 2014 – 1,8%). Totodată, s-a înrăutățit nivelul de păstrare a efectivului de porcine și a efectivului de ovine și caprine. Nivelul mortalității porcinelor a constituit 10,9% (în 9 luni 2014–9,6%), ovinelor și caprinelor - 5,2% (în 9 luni 2014 – 2,5%).

Volumul producției de lapte de vacă în întreprinderile agricole s-a majorat cu 14% în rezultatul creșterii efectivului mediu de vaci cu 12% și productivității lor cu 2%. Majorarea producției de lapte de vacă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: Nord – cu 28%, UTA Găgăuzia - cu 20% și municipiul Chișinău cu 12%. Totodată, volumul producției de lapte s-a micșorat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: Sud – cu 6% și Centru – cu 4%.

Volumul producției de ouă de găini în întreprinderile agricole a scăzut cu 4%. Micșorarea producției de ouă de găini s-a înregistrat în trei regiuni de dezvoltare: Centru – cu 30%, Nord – cu 8%, municipiul Chișinău cu 5%, iar în două regiuni de dezvoltare a fost marcată o creștere: UTA Găgăuzia: de 3,0 ori și Sud cu 4%.

3.3. Investiții în active materiale pe termen lung

În ianuarie-septembrie 2015 investițiile realizate în economia națională au constituit 10950,1 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului 2014, acest volum s-a micșorat cu 3,4% (în prețuri comparabile).

Investițiile realizate în economia națională pe elemente de structură tehnologică se prezintă astfel:

	ianuarie-septembrie 2015			Informativ: ianuarie- septembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- septembrie 2014	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	10950,1	96,6	100,0	100,0
din care:				
lucrări de construcții-montaj	5164,1	87,2	47,1	52,6
utilaje și mașini, mijloace de transport	5296,3	109,5	48,4	42,4
alte cheltuieli	489,7	85,6	4,5	5,0

În ianuarie-septembrie 2015 investițiile concentrate în lucrările de construcții-montaj au însumat 5164,1 mil. lei, constituind 87,2% față de perioada respectivă a anului precedent. Investițiile în utilaje, mașini și mijloace de transport au însumat 5296,3 mil. lei (reprezentând 48,4% din total), fiind în creștere cu 9,5% față de ianuarie-septembrie 2014.

În ianuarie-septembrie 2015 se constată micșorarea ponderii la lucrările de construcții-montaj și la alte cheltuieli în total investiții cu 5,5 puncte procentuale, respectiv 0,5 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent. Cota-parte a investițiilor în utilaje, mașini și mijloace de transport s-a majorat cu 6,0 puncte procentuale.

Analiza structurii investiționale pe forme de proprietate a arătat că agenții economici și persoanele fizice ai sectorului privat au valorificat 4219,4 mil. lei investiții, ceea ce constituie 38,5% din volumul total al investițiilor realizate. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2014 acest volum s-a micșorat cu 15,0% (în prețuri comparabile).

Întreprinderilor din sectorul public le-au revenit 42,5% din investițiile utilizate în total pe țară, sau 4657,6 mil. lei, fiind în creștere cu 6,7% față de realizările perioadei respective a anului precedent.

Întreprinderilor mixte și celor cu proprietate străină le-au revenit 17,8% din investițiile utilizate în total pe țară, sau cu 1,1 puncte procentuale mai mult față de realizările pentru ianuarie-septembrie 2014.

Structura investițiilor pe forme de proprietate se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-septembrie 2015			Informativ: ianuarie- septembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- septembrie 2014	total	
Investiții în active materiale pe termen lung - total	10950,1	96,6	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	4657,6	106,7	42,5	38,5
Privată	4219,4	85,0	38,5	43,8
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	122,0	116,2	1,1	0,9
Străină	826,1	94,2	7,5	7,7
A întreprinderilor mixte	1125,0	110,4	10,3	9,0

Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-septembrie 2015 au fost însușite preponderent mijloacele proprii ale agenților economici și populației, constituind 6556,9 mil. lei investiții, cota-parte a cărora a constituit 59,9% din volumul total al mijloacelor utilizate în total pe țară și 96,4% față de nivelul înregistrat în ianuarie-septembrie 2014.

În ianuarie-septembrie 2015, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare au fost utilizate 1722,9 mil. lei, ceea ce a constituit 15,7% din total investiții și 99,8 % față de perioada similară a anului 2014 (în prețuri comparabile).

Ponderea mijloacelor investitorilor străini s-a majorat cu 3,0 puncte procentuale față de realizările din ianuarie-septembrie 2014, constituind 7,2% în volumul total al investițiilor utilizate.

Structura investițiilor în active materiale pe surse de finanțare se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie 2015			Informativ: ianuarie- septembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- septembrie 2014	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	10950,1	96,6	100,0	100,0
din care, finanțate din contul:				
bugetului de stat	1206,3	104,9	11,0	10,2
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	516,6	89,8	4,7	5,1
mijloacelor proprii ale agenților economici și populației	6556,9	96,4	59,9	60,0
mijloacelor investitorilor străini	784,0	163,1	7,2	4,2
altor surse	1886,2	81,2	17,2	20,5

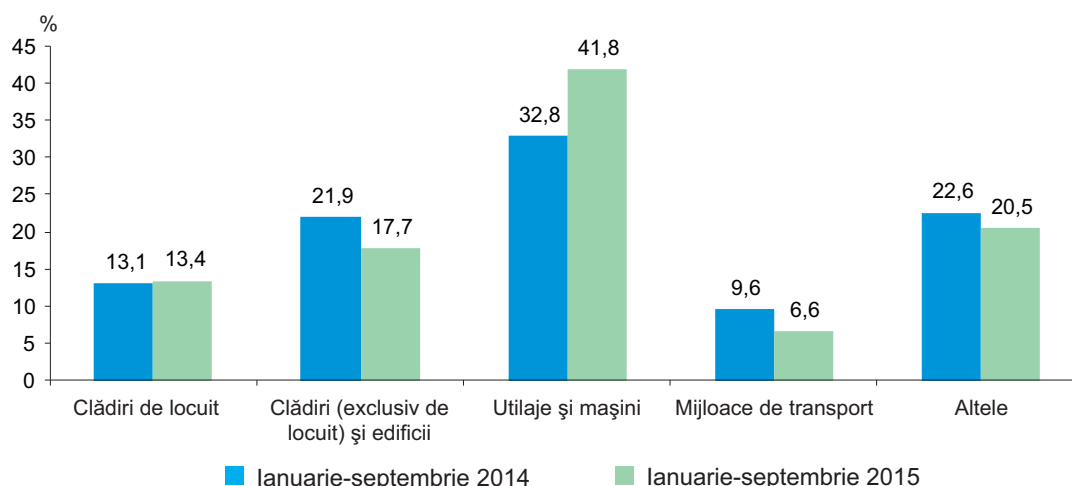
Analiza structurii investițiilor pe tipuri de mijloace fixe arată, că volumul considerabil al investițiilor a revenit valorii utilajelor, mașinilor și mijloacelor de transport, cota-parte a cărora în totalul investițiilor realizate a constituit 48,4% (comparativ cu 42,4% în ianuarie-septembrie 2014).

Ponderea investițiilor utilizate la construcția clădirilor și edificiilor a constituit 31,1% din volumul total al investițiilor însușite (din care 13,4% – clădirilor de locuit și 17,7% – altor clădiri și edificii) și s-a micșorat cu 3,9 puncte procentuale față de ianuarie-septembrie 2014.

Structura investițiilor în active materiale pe tipuri de mijloace fixe se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2015			Informativ: ianuarie- septembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- septembrie 2014	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	10950,1	96,6	100,0	100,0
din care:				
clădiri de locuit	1466,5	98,6	13,4	13,1
clădiri (exclusiv de locuit) și edificii	1936,2	78,0	17,7	21,9
utilaje, mașini și mijloace de transport	5296,3	109,5	48,4	42,4
alte	2251,0	88,0	20,5	22,6

Structura investițiilor în active materiale pe termen lung pe tipuri de mijloace fixe

În ianuarie-septembrie 2015 din volumul total al investițiilor în construcția locativă au fost însușite 1466,5 mil. lei sau 13,4% din totalul investițiilor în active materiale și fiind în descreștere cu 1,4% față de perioada respectivă a anului precedent.

Construcția de locuințe. În ianuarie-septembrie 2015 au fost date în folosință 3857 apartamente noi cu suprafața totală de 349,6 mii m², ceea ce a constituit 136,8% față de ianuarie-septembrie 2014.

Darea în folosință a clădirilor de locuit se prezintă astfel:

	ianuarie-septembrie 2015				Informativ: ianuarie- septembrie 2014 în % față de total
	Apartamente construite, unități	suprafața totală			
		mii m²	în % față de:		
			ianuarie- septembrie 2014	total	
Total	3857	349,6	136,8	100,0	100,0
din care, pe forme de proprietate:					
privată	3857	349,6	146,9	100,0	93,1
din aceasta, de beneficiari individuali	1066	158,8	101,9	45,4	61,0
străină	—	—	—	—	4,3
a întreprinderilor mixte	—	—	—	—	2,6
din total în:					
mediul urban	3400	288,4	145,6	82,5	77,5
mediul rural	457	61,2	106,4	17,5	22,5

Din contul mijloacelor proprii ale populației în ianuarie-septembrie 2015 au fost date în folosință 1066 case de locuit individuale cu suprafața totală de 158,8 mii m², constituind 45,4% din volumul total al locuințelor date în folosință în total pe țară, fiind în creștere cu 1,9% față de perioada similară a anului 2014.

Distribuția după mediul de rezidență arată, că din volumul total al locuințelor în mediul urban au fost date în folosință 3400 apartamente cu suprafața totală de 288,4 mii m² sau 82,5% din total și 145,6% față de nivelul înregistrat în ianuarie-septembrie 2014. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2014 cota-parte a locuințelor date în folosință în mediul rural s-a micșorat cu 5,0 puncte procentuale.

Autorizațiile de construire eliberate pentru clădiri. În ianuarie-septembrie 2015, s-au eliberat 3323 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în scădere cu 6,3% față de ianuarie-septembrie 2014.

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri se prezintă după cum urmează:

	Rezidențiale			Nerezidențiale		
	ianuarie-septembrie 2015			ianuarie-septembrie 2015		
	Total, număr	În % față de:		Total, număr	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2014	total		ianuarie-septembrie 2014	total
Total	1919	93,5	100,0	1404	93,9	100,0
din care, în:						
mediul urban	855	88,7	44,6	1012	96,1	72,1
mediul rural	1064	97,8	55,4	392	88,5	27,9

Din volumul total al autorizațiilor de construire a clădirilor 1919 le-au revenit clădirilor rezidențiale (sau 57,7% din total), din care 1851 au fost eliberate pentru case de locuit individuale, ceea ce constituie 96,5% din numărul autorizațiilor de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-septembrie 2015 volumul lucrărilor executate de organizațiile cu genul principal de activitate „Construcții” a constituit 4675,1 mil. lei și a constituit 92,6% (în prețuri comparabile) față de nivelul înregistrat în perioada respectivă a anului 2014.

Analiza volumului lucrărilor de construcții executate pe forme de proprietate a arătat că, volumul considerabil de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au executat lucrări de construcții în sumă de 3629,8 mil. lei sau 77,6% din volumul total al lucrărilor executate, și 93,6% față de ianuarie-septembrie 2014.

Evoluția și structura lucrărilor de construcții, realizate în antrepriză pe forme de proprietate ale organizațiilor-executante în ianuarie-septembrie 2015 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	În % față de:		Informativ: ianuarie- septembrie 2014 în % față de total
		ianuarie- septembrie 2014	total	
Total	4675,1	92,6	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	71,8	59,4	1,5	2,4
Privată	3629,8	93,6	77,6	76,8
Mixtă (publică și privată)	408,1	101,2	8,7	8,0
Străină	438,0	86,4	9,4	10,0
A întreprinderilor mixte (cu participare străină)	127,3	91,8	2,7	2,8

Datele privind lucrările de construcții pe elemente de structură și obiecte de construcții în ianuarie-septembrie 2015 se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-septembrie 2015			Informativ: ianuarie- septembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- septembrie 2014	total	
Volumul lucrărilor de construcții executate – total	4675,1	92,6	100,0	100,0
din care:				
Pe elemente de structură				
construcții noi	2612,3	98,1	55,9	52,7
reparații capitale	949,9	85,0	20,3	22,1
lucrări de întreținere și reparații curente	929,0	86,7	19,9	21,2
alte lucrări	183,9	93,4	3,9	3,9
Pe obiecte de construcții				
clădiri rezidențiale	1304,3	112,8	27,9	22,9
clădiri nerezidențiale	1140,6	104,2	24,4	21,7
construcții ingineresti	2046,3	78,7	43,8	51,5

Pe elemente de structură a lucrărilor executate, predomină efectuarea lucrărilor de construcții noi, realizate în volum de 2612,3 mil. lei, ponderea cărora a constituit 55,9% din volumul total al lucrărilor de construcții executate, înregistrând o descreștere cu 1,9% față de realizările perioadei respective a anului precedent. Lucrărilor de reparații capitale și curente le-au revenit 1878,9 mil. lei. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2014 acest volum s-a micșorat cu 14,2% (în prețuri comparabile).

Pe obiecte de construcții, volumul lucrărilor de construcții s-a majorat la clădirile rezidențiale și nerezidențiale cu 12,8%, respectiv 4,2% față de realizările pentru ianuarie-septembrie 2014. La construcții ingineresti volumul lucrărilor de construcții a scăzut cu 21,3% față de perioada similară a anului 2014.

3.4. Transporturi

În ianuarie-septembrie 2015 **întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat mărfuri** în volum de 8573,2 mii tone, sau cu 15,2% mai puțin față de perioada similară din anul 2014. Reducerea volumelor de mărfuri transportate a fost înregistrată la întreprinderile de transport fluvial (-32,9%), aerian (-23,9%), auto (-16,3%) și feroviar (-12,6%).

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport în ianuarie-septembrie 2015 a totalizat 2735,8 mil. tone-km, cu 10,0% mai puțin comparativ cu cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2014. Micșorarea parcursului mărfurilor s-a marcat la întreprinderile de transport fluvial (-49,8%), aerian (-18,0%), feroviar (-13,7%) și auto (-8,5%).

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor în ianuarie-septembrie 2015, pe moduri de transport se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-septembrie 2014	mil. tone-km	în % față de ianuarie-septembrie 2014
Întreprinderi de transport – total	8573,2	84,8	2735,8	90,0
din care:				
feroviar	3218,1	87,4	746,7	86,3
auto ¹	5239,3	83,7	1988,2	91,5
fluvial	115,4	67,1	0,3	50,2
aerian	0,4	76,1	0,6	82,0

În ianuarie-septembrie 2015 întreprinderile de transport auto au transportat 5239,3 mii tone de mărfuri, cu 16,3% mai puțin față de aceeași perioadă a anului 2014.

Volumul de mărfuri transportate cu transportul auto și parcursul mărfurilor în ianuarie-septembrie 2015, pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-septembrie 2014	mil. tone-km	în % față de ianuarie-septembrie 2014
Întreprinderi de transport auto¹ – total	5239,3	83,7	1988,2	91,5
din care:				
mun. Chișinău	2824,6	86,0	1139,6	92,9
Nord	1205,7	85,7	319,5	96,0
Centru	995,7	78,6	361,8	86,4
Sud	182,3	73,4	144,6	83,1
UTA Găgăuzia	31,0	63,3	22,7	110,6

Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor din municipiul Chișinău (53,9%), regiunile Nord (23,0%) și Centru (19,0%).

Cu mijloacele de transport feroviar în ianuarie-septembrie 2015 au fost transportate 3218,1 mii tone de mărfuri, volum inferior celui înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2014 cu 12,6%. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: cereale și produse de panificație – 38,4% (în ianuarie-septembrie 2014 – 44,4%), metale feroase și fier vechi – 10,8% (în ianuarie-septembrie 2014 – 13,7%), materiale de construcție și ciment – 9,1% (în ianuarie-septembrie 2014 – 9,5%).

În transportul feroviar s-a majorat durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 41,55 ore în ianuarie-septembrie 2014 la 41,89 ore în ianuarie-septembrie 2015, durata medie de rotație a vagoanelor de marfă de la 8,43 zile la 8,49 zile și durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare de la 46,61 ore la 51,23 ore.

În ianuarie-septembrie 2015, comparativ cu perioada similară din anul 2014 s-a majorat numărul de **pasageri transportați** cu transportul public (+4,0%) și **parcursul acestora** (+12,1%).

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în ianuarie-septembrie 2015, pe moduri de transport public se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-septembrie 2014	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-septembrie 2014
Total	179844,0	104,0	3842,6	112,1
din care:				
transportul feroviar	2564,6	88,5	143,2	71,6
autobuze și microbuze	73462,0	89,2	2098,6	103,1
transportul fluvial	105,0	97,0	0,2	97,0
transportul aerian	872,5	133,1	1246,4	140,0
taximetre	2483,4	111,4	50,6	109,3
troleibuze	100356,5	118,6	303,6	118,2

Cu autobuze și microbuze în ianuarie-septembrie 2015 au fost transportați 73,5 mil. pasageri, cu 10,8% mai puțin decât în perioada corespunzătoare din anul 2014.

Numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze și parcursul pasagerilor în ianuarie-septembrie 2015, pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-septembrie 2014	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-septembrie 2014
Total	73462,0	89,2	2098,6	103,1
din care:				
Mun. Chișinău	42385,7	83,4	1232,1	100,6
Nord	9764,7	99,6	267,8	109,3
Centru	13471,7	97,9	409,2	104,7
Sud	6360,4	97,3	142,2	101,9
UTA Găgăuzia	1479,5	98,2	47,3	136,6

Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiul Chișinău (57,7%), regiunile Centru (18,3%), Nord (13,3%) și Sud (8,7%).

3.5. Comunicații

Servicii de comunicații. În ianuarie-septembrie 2015, comparativ cu perioadă similară din anul 2014, s-a majorat numărul de pensii, subvenții și indemnizații plătite (+25,6%), expedieri poștale a mandatelor bănești (+4,3%), corespondență (+3,8%), telegrame (+0,3%). Totodată, s-a diminuat numărul de expedieri poștale a ziarelor și revistelor (-23,0%), coletelor (-4,2%).

Evoluția volumului de servicii pe tipuri de comunicații se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2015		Informativ: Ianuarie-septembrie 2014 în % față de ianuarie-septembrie 2013
	mii unități	în % față de ianuarie-septembrie 2014	
Expedieri poștale (trafic de ieșire):			
ziare și reviste (abonamente și vânzare cu bucată)	12135,5	77,0	107,3
corespondență	38224,9	103,8	99,3
colete	165,9	95,8	121,0
mandate bănești poștale și telegrafice	75,7	104,3	100,1
telegrame	23,8	100,3	123,4
Pensii, subvenții și indemnizații plătite	8176,8	125,6	93,0
Convorbiri telefonice prin rețeaua telefonică fixă:	103021,0	59,0	106,2
interurbane (naționale)	94840,0	57,5	93,0
internaționale	8181,0	84,0	75,3
Conectări telefonice prin rețeaua telefonică fixă, mii ore:	3377,1	62,2	95,0
interurbane (naționale)	2981,0	60,8	97,5
internaționale	396,0	74,6	76,8

Mijloace de telefonie fixă. La 30 septembrie 2015 în rețeaua publică au fost în funcțiune 1080,2 mii posturi telefonice principale, din care 983,2 mii - la domiciliu.

Numărul posturilor telefonice principale în rețeaua publică se prezintă după cum urmează:

	Existent la 30.09.2015	În % față de 30.09.2014	Informativ: 30.09.2014 în % față de 30.09.2013
Posturi telefonice principale în rețeaua publică – total, mii unități	1080240	97,9	98,5
din care în:			
rețeaua urbană	567536	96,9	97,7
inclusiv la domiciliu	487430	96,9	97,9
rețeaua rurală	512704	99,0	99,5
inclusiv la domiciliu	495729	99,0	99,5

3.6. Turism

3.6.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ COLECTIVĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE

În ianuarie-septembrie 2015 structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare au fost frecventate de 225,1 mii de turiști, din care 157,8 mii de turiști moldoveni (70,1% din total) și 67,3 mii de turiști străini (29,9%). Comparativ cu ianuarie – septembrie 2014 s-a micșorat numărul de turiști cazați la structurile de primire turistică colectivă (-1,2%), pe seama diminuării acestuia la cămine pentru vizitatori (-17,2%), la hoteluri și moteluri (-5,4%), vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă (-3,3%), structuri de întremare (-1,1%). Totodată, s-a majorat numărul de turiști cazați la tabere de vacanță pentru elevi (+10,8%), pensiuni turistice și agroturistice (+5,3%).

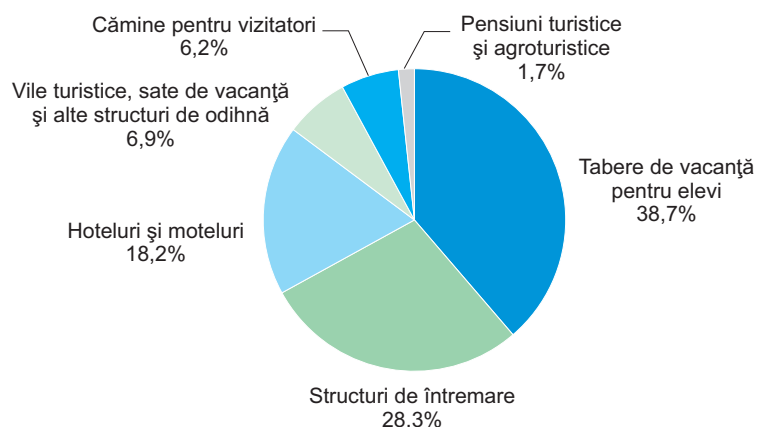
	Ianuarie-septembrie 2015		Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	225141	67309	98,8	100,4
din care:	92616	61607	94,6	99,8
Hoteluri și moteluri	7275	1302	105,3	119,9
Pensiuni turistice și agroturistice	5350	191	82,8	24,7
Cămine pentru vizitatori	24194	520	98,9	90,3
Structuri de întremare	52243	67	110,8	x
Tabere de vacanță pentru elevi	43463	3622	96,7	127,4
Vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă	45021	2844	151,5	77,6

Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști străini cazați la structurile de primire turistică colectivă le-au revenit turiștilor din România (25,6%), Ucraina (14,0%), Federația Rusă (9,8%), Italia (4,9%), Turcia și Germania (câte 4,5%), Statele Unite ale Americii (3,9%), Regatul Unit al Marii Britanii Irlandei de Nord (2,4%), Polonia (2,3%), Franța (2,2%), Bulgaria (1,8%), Olanda și Israel (câte 1,7%), Suedia (1,6%), Austria și Belarus (câte 1,1%).

La structurile de primire turistică colectivă în ianuarie-septembrie 2015 au fost înregistrate 1268,4 mii de înnoptări, cu 0,8% mai mult comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2014. Majorarea numărului de înnoptări ale turiștilor este condiționată de creșterea acestora la hoteluri și moteluri (+17,2%), structuri de întremare (+5,0%) și tabere de vacanță pentru elevi (+3,8%). Din numărul total de înnoptări 84,8% le revine înnoptărilor turiștilor rezidenți și 15,2% – înnoptărilor turiștilor nerezidenți.

Durata medie de ședere a unui turist în ianuarie-septembrie 2015 a constituit 6,6 zile, din care 7,8 zile – la turiștii moldoveni și 3,9 zile – la turiștii nerezidenți.

Numărul de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri, în ianuarie-septembrie 2015 (în % față de total înnoptări)

În ianuarie-septembrie 2015 indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune pe total structuri de primire turistică colective a constituit 37,5%, inclusiv la structuri de întremare – 71,5%, tabere de vacanță pentru elevi – 59,0%, cămine pentru vizitatori – 55,2%, hoteluri și moteluri – 18,7%, vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă – 16,4%, pensiuni turistice și agroturistice – 11,9%.

3.6.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

Agențiile de turism și turoperatorii au acordat în ianuarie-septembrie 2015 servicii turistice la 209,1 mii de turiști și excursioniști, cu 3,1% mai mult decât în perioada corespunzătoare din anul 2014.

Numărul de turiști și excursioniști după scopul vizitelor se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2015		Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
Total	209078	1490074	103,1	105,5
Turism receptor				
<i>(primirea cetățenilor străini în țară) – total</i>	11002	33789	120,0	127,4
din care, în scopuri de:	6793	16695	136,4	164,7
odihnă, recreare și agrement	3307	9996	103,7	115,9
afaceri și profesionale	394	5410	78,8	79,7
tratament	508	1688	102,4	174,0
alte scopuri	171212	1229761	106,7	106,0
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) – total	170058	1220758	107,3	106,5
din care, în scopuri de:	459	2254	54,6	46,3
odihnă, recreare și agrement	643	6443	64,6	76,2
afaceri și profesionale	52	306	66,7	113,8
tratament	26864	226524	81,0	100,4
alte scopuri	78	269	25,3	9,8
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	33174	225617	131,9	109,8

În ianuarie-septembrie 2015, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2014 s-a majorat numărul de turiști și excursioniști participanți la turismul receptor (+20,0%) și emițător (+6,7%), pe când la turismul intern numărul acestora s-a redus cu 19,0%.

Din cei 11,0 mii de turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova în ianuarie-septembrie 2015 beneficiind de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor 61,7% au sosit în scopuri de odihnă, recreare și agrement, 30,1% – de afaceri și profesionale și 3,6% - de tratament.

Prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în ianuarie-septembrie 2015 au plecat în străinătate 171,2 mii de turiști și excursioniști, cu 6,7% mai mult comparativ cu perioada similară din anul 2014. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreare și agrement (99,3%).

Numărul de turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova, turiști și excursioniști moldoveni, care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în ianuarie-septembrie 2015, se prezintă astfel:

	Turiști și excursioniști străini sosiți în țară		Turiști și excursioniști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
TOTAL	11002	100,0	171212	100,0
din care:				
România	1901	17,3	15073	8,8
Ucraina	1190	10,8	2824	1,6
Federația Rusă	1033	9,4	454	0,3
Turcia	663	6,0	64433	37,6
Statele Unite ale Americii	492	4,5	50	0,0
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	443	4,0	94	0,1
Polonia	434	3,9	71	0,0
Italia	405	3,7	1861	1,1

	Turiști și excursioniști străini sosiți în țară		Turiști și excursioniști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
Suedia	385	3,5	19	0,0
Germania	347	3,2	329	0,2
Bulgaria	293	2,7	54457	31,8
Olanda	260	2,4	38	0,0
Israel	253	2,3	339	0,2
Japonia	236	2,1	4	0,0
Franța	220	2,0	734	0,4
Belarus	210	1,9	2	0,0
Elveția	168	1,5	89	0,1
Norvegia	128	1,2	7	0,0
Lituania	120	1,1	46	0,0
Austria	112	1,0	911	0,5
Grecia	48	0,4	20057	11,7
Emiratele Arabe Unite	18	0,2	883	0,5
Egipt	3	0,0	1862	1,1
Alte țări	1640	14,9	6599	3,9

3.6.3. SOSIRILE VIZITATORILOR STRĂINI ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI PLECĂRILE VIZITATORILOR MOLDOVENI ÎN STRĂINĂTATE, ÎNREGISTRATE LA PUNCTELE DE TRECERE ALE FRONTIEREI DE STAT

În ianuarie-septembrie 2015 **numărul de sosiri ale vizitatorilor străini în Republica Moldova***, înregistrat la punctele de trecere ale frontierei de stat, a fost de 2094,2 mii, în creștere cu 22,6% față de perioada similară din anul 2014. Din numărul total de sosiri ale vizitatorilor străini în Republica Moldova cele mai multe au fost înregistrate din România (42,4%), Ucraina (37,1%), Federația Rusă (10,0%), Bulgaria (1,7%), Italia (1,2%), Germania și Turcia câte (câte 0,8%), Israel și Statele Unite ale Americii (câte 0,7%). Vizitatorii străini au preferat să călătorească cu mijloace de transport auto (80,2% din numărul total de sosiri), aerian (17,7%) și feroviar (2,1%).

Numărul de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate*, înregistrat la punctele de trecere ale frontierei de stat, a fost de 4334,9 mii, cu 13,6% mai mult decât în ianuarie-septembrie 2014. Mijloacele de transport auto au fost cele mai utilizate pentru plecările în străinătate a vizitatorilor moldoveni, reprezentând 85,9 % din numărul total de plecări.

Sosirile vizitatorilor străini în Republica Moldova și plecările vizitatorilor moldoveni în străinătate, înregistrate la punctele de trecere ale frontierei de stat, în ianuarie-septembrie 2015, pe mijloace de transport se prezintă astfel:

	Total	din care cu mijloacele de transport:			
		auto	aerian	feroviar	fluvial
Sosirile vizitatorilor străini în Republica Moldova*	2094192	1678971	370408	44697	116
din care:					
Ucraina	776315	734018	19565	22714	18
România	886916	813366	67488	6019	43
Federația Rusă	210087	25159	174381	10540	7
Bulgaria	36156	33287	2771	92	6
Italia	25494	7582	17857	55	-
Germania	16646	8007	8506	133	-
Turcia	16235	5185	10996	47	7
Israel	14239	4585	9589	65	-
SUA	13892	3894	9794	204	-
Belarus	10120	5108	1478	3534	-
Portugalia	7801	4668	3125	8	-
Alte țări	80291	34112	44858	1286	35
Plecările vizitatorilor moldoveni în străinătate*	4334896	3725453	463083	146355	5

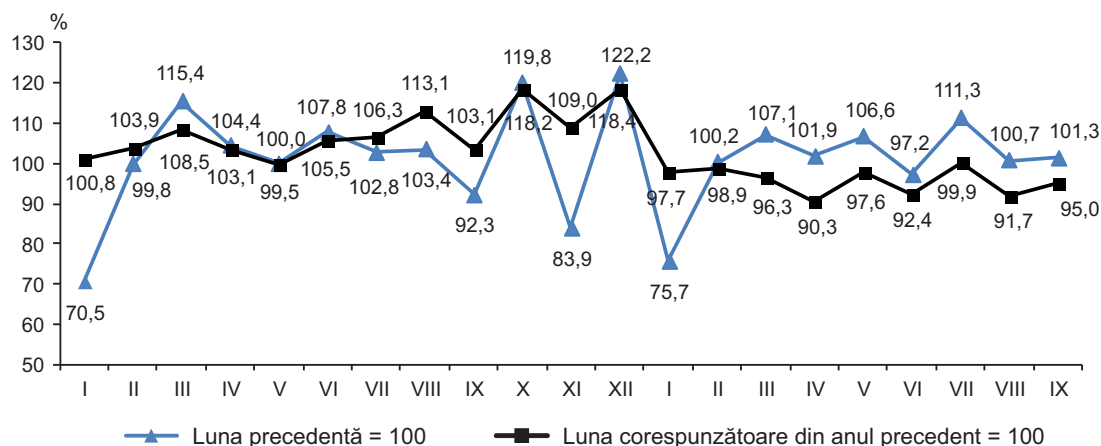
* „**Sosiri**” reprezintă numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini la intrarea în Republica Moldova.

„**Plecări**” reprezintă numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii Republicii Moldova la ieșirea din țară.

3.7. Cifra de afaceri în comerț și servicii

În luna septembrie 2015 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) s-a majorat cu 1,3% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și s-a diminuat cu 5,0%, comparativ cu luna septembrie 2014.

Evoluția lunară a indicilor de volum ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul

În ianuarie-septembrie 2015 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) s-a micșorat cu 4,5% (în prețuri comparabile) în raport cu aceeași perioadă din anul 2014.

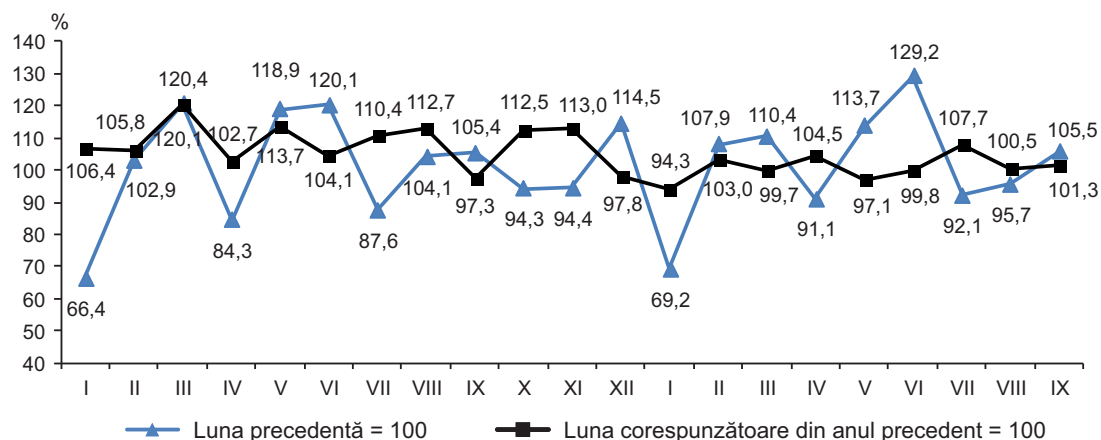
Indicii de volum ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) și serviciile de piață prestate populației, conform CAEM Rev.2

Activitate economică	Septembrie 2015 în % față de:		Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹
	august 2015 ¹	septembrie 2014 ¹	
Comerț cu amănuntul	101,3	95,0	95,5
Servicii de piață prestate populației	105,5	101,3	101,0

¹ În prețuri comparabile

În luna septembrie 2015 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a fost în creștere cu 5,5% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și cu 1,3% – comparativ cu luna septembrie 2014.

Evoluția lunară a indicilor de volum ai cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației

În ianuarie-septembrie 2015 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a crescut cu 1,0% (în prețuri comparabile) în raport cu perioada corespunzătoare din anul 2014.

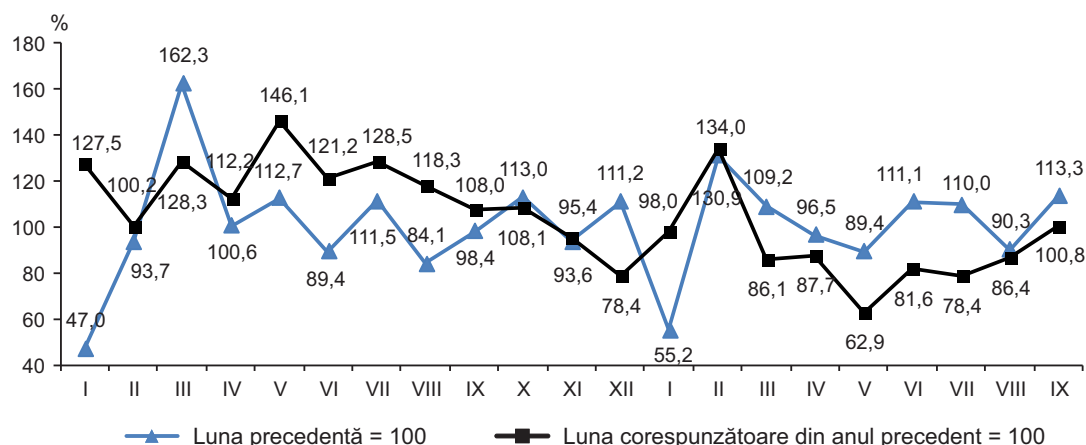
Indicii valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) și serviciile de piață prestate întreprinderilor, conform CAEM Rev.2

Activitate economică	Septembrie 2015 în % față de:		Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹
	august 2015 ¹	septembrie 2014 ¹	
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	113,3	100,8	87,3
Comerț cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete)	120,9	101,7	107,5
Servicii de piață prestate întreprinderilor	101,9	108,0	106,0

¹ În prețuri curente

În luna septembrie 2015 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor** a crescut cu 13,3% (în prețuri curente) față de luna precedentă și cu 0,8% – comparativ cu luna septembrie 2014.

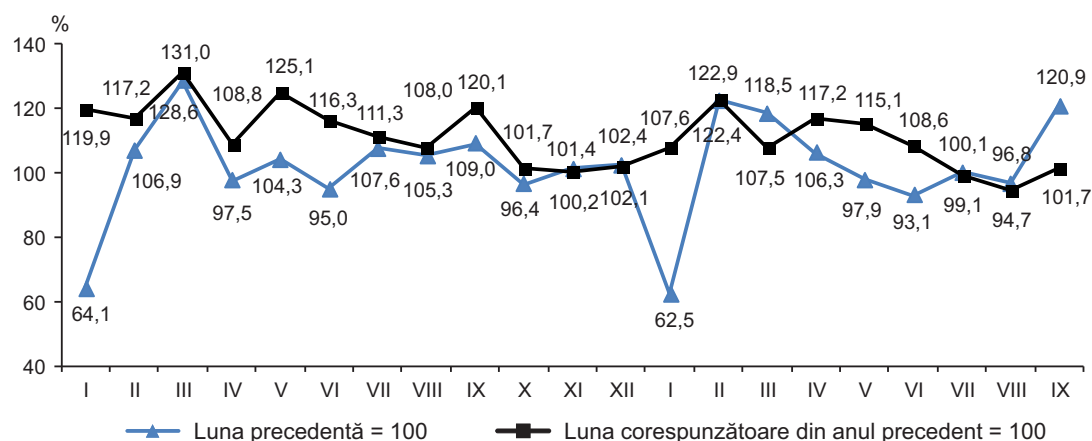
Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor

În ianuarie-septembrie 2015 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor** s-a diminuat cu 12,7% (în prețuri curente) în raport cu aceeași perioadă din anul 2014.

În luna septembrie 2015 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) s-a majorat cu 20,9 % (în prețuri curente) față de luna precedentă și cu 1,7% – comparativ cu luna septembrie 2014.

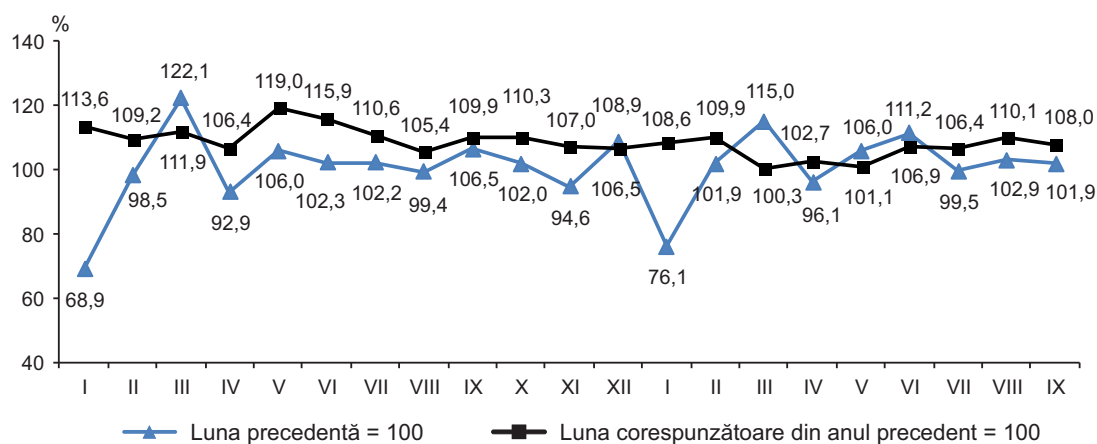
Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata

În ianuarie-septembrie 2015 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a fost în creștere cu 7,5% (în prețuri curente) în raport cu perioada similară din anul 2014.

În luna septembrie 2015 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor** a crescut cu 1,9% (în prețuri curente), comparativ cu luna precedentă și cu 8,0% - față de luna septembrie 2014.

Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate întreprinderilor

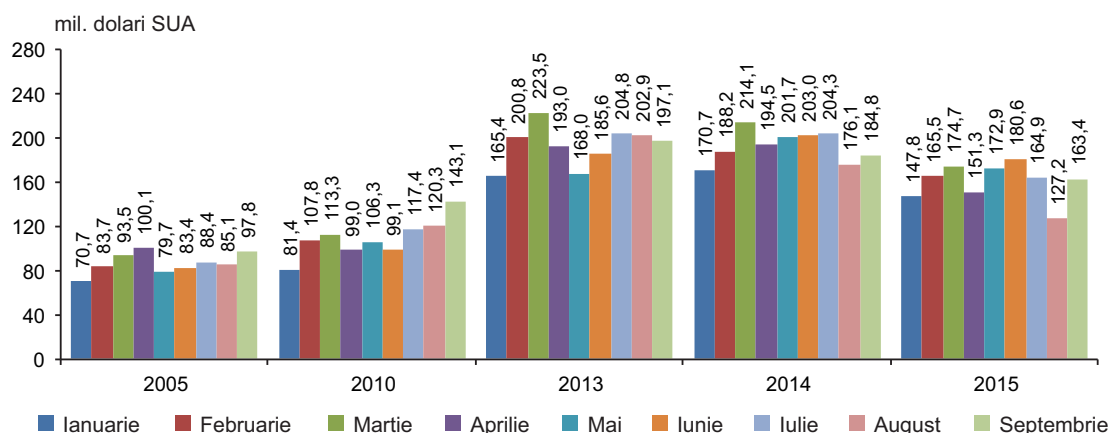

În ianuarie-septembrie 2015 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor** s-a majorat cu 6,0% (în prețuri curente) în raport cu perioada corespunzătoare din anul 2014.

3.8. Comerț exterior

Exporturile de mărfuri realizate în luna septembrie 2015 s-au cifrat la 163,4 mil. dolari SUA, cu 28,4% mai mult față de luna precedentă și cu 11,6% mai puțin comparativ cu luna septembrie 2014.

Evoluția lunară a exporturilor

În ianuarie-septembrie 2015 **exporturile de mărfuri** au totalizat 1448,2 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în perioada similară din anul 2014 cu 16,6%.

Exporturile de mărfuri autohtone au constituit 947,9 mil. dolari SUA (65,5% din total exporturi), cu 14,1% mai puțin față de ianuarie-septembrie 2014.

Reexporturile de mărfuri au avut o valoare de 500,3 mil. dolari SUA, care echivalează cu o cotă de 34,5% în total exporturi. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2014 reexporturile de mărfuri s-au micșorat cu 21,1%.

Exporturile Republicii Moldova structurate pe principalele țări de destinație și grupe de țări

	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
EXPORT – total	1448,2	83,4	100,0	100,0	-0,2	-16,6
din care:						
Țările Uniunii Europene (UE-28)	899,4	99,4	52,1	62,1	6,8	-0,3
România	333,1	105,3	18,2	23,0	0,7	1,0
Italia	150,0	81,2	10,6	10,4	3,5	-2,0
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	109,0	146,1	4,3	7,5	-0,1	2,0
Germania	86,5	82,9	6,0	6,0	1,7	-1,0
Polonia	44,9	97,2	2,7	3,1	-0,8	-0,1
Franța	28,7	123,7	1,3	2,0	0,3	0,3
Bulgaria	20,7	72,1	1,7	1,4	0,4	-0,5
Republica Cehă	20,6	99,8	1,2	1,4	0,1	-0,0
Olanda	19,2	137,2	0,8	1,3	0,2	0,3
Grecia	17,8	85,2	1,2	1,2	0,1	-0,2
Austria	14,5	105,8	0,8	1,0	0,2	0,0
Letonia	9,0	157,1	0,3	0,6	0,1	0,2
Spania	7,9	92,9	0,5	0,5	0,2	-0,0
Belgia	6,8	78,0	0,5	0,5	0,2	-0,1
Cipru	6,6	142,1	0,3	0,5	0,2	0,1
Slovacia	6,5	111,6	0,3	0,4	0,0	0,0
Lituania	6,3	52,7	0,7	0,4	0,1	-0,3
Ungaria	3,3	69,9	0,3	0,2	-0,5	-0,1
Estonia	2,8	82,3	0,2	0,2	0,0	-0,0

	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Suedia	2,0	142,4	0,1	0,1	0,0	0,0
Danemarca	1,9	de 2,1 ori	0,1	0,1	0,0	0,1
Țările CSI	366,8	64,4	32,8	25,3	-6,9	-11,7
Federația Rusă	174,4	50,6	19,9	12,0	-8,2	-9,8
Belarus	100,8	102,9	5,6	7,0	2,0	0,2
Kazahstan	49,8	178,2	1,6	3,4	0,2	1,3
Ucraina	31,1	37,8	4,7	2,1	-0,9	-3,0
Uzbekistan	4,5	76,5	0,3	0,3	0,0	-0,1
Azerbaidjan	2,3	51,5	0,3	0,2	-0,0	-0,1
Kîrgîzstan	1,3	57,5	0,1	0,1	0,0	-0,1
Turkmenistan	1,2	140,8	0,1	0,1	0,0	0,0
Armenia	0,8	60,8	0,1	0,1	0,0	-0,0
Alte țări	182,0	69,2	15,1	12,6	-0,1	-4,6
Turcia	44,6	54,3	4,7	3,1	-1,5	-2,2
Elveția	29,2	80,3	2,1	2,0	0,7	-0,4
Statele Unite ale Americii	17,2	94,7	1,0	1,2	-0,1	-0,1
Georgia	14,3	83,8	1,0	1,0	-0,1	-0,2
Irak	9,5	130,8	0,4	0,7	-0,2	0,1
China	5,7	103,8	0,3	0,4	0,1	0,0
Indonezia	5,6	123,8	0,3	0,4	0,2	0,1
Liban	5,6	92,6	0,3	0,4	0,3	-0,0
Siria	2,9	158,8	0,1	0,2	0,1	0,1
Malaysia	2,3	68,5	0,2	0,2	0,1	-0,1
Serbia	1,9	156,5	0,1	0,1	-0,0	0,0
Canada	1,9	de 3,4 ori	0,0	0,1	-0,0	0,1
Șri Lanka	1,6	—	—	0,1	—	0,1
Israel	1,5	87,4	0,1	0,1	-0,1	-0,0
Macedonia	1,3	156,5	0,0	0,1	0,0	0,0
Japonia	1,1	82,2	0,1	0,1	0,1	-0,0
Taiwan, provincie a Chinei	1,0	77,5	0,1	0,1	0,0	-0,0
Emiratele Arabe Unite	0,7	de 2,5 ori	0,0	0,1	-0,0	0,0
Thailanda	0,7	79,2	0,1	0,1	0,0	-0,0

¹ În prețuri curente

În ianuarie-septembrie 2015 exporturile de mărfuri destinate **țărilor Uniunii Europene** au însumat 899,4 mil. dolari SUA (cu 0,6% mai puțin față de aceeași perioadă din anul 2014), deținând o cotă de 62,1% în total exporturi (52,1% – în ianuarie-septembrie 2014).

Țările CSI au fost prezente în exporturile Moldovei cu o pondere de 25,3% (în ianuarie-septembrie 2014 – 32,8%), ce corespunde unei valori de 366,8 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări au scăzut cu 35,6%, comparativ cu ianuarie-septembrie 2014.

Analiza evoluției exporturilor pe țări în ianuarie-septembrie 2015, comparativ cu perioada similară din anul 2014, relevă reducerea livrărilor către Federația Rusă (-49,4%), Ucraina (-62,2%), Turcia (-45,7%), Italia (-18,8%), Germania (-17,1%), Bulgaria (-27,9%), Elveția (-19,7%), Lituania (-47,3%), Grecia (-14,8%), Georgia (-16,2%), Polonia (-2,8%), Statele Unite ale Americii (-5,3%), Belgia (-22,0%), Uzbekistan (-23,5%), Ungaria (-30,1%), Malaysia (-31,5%), Azerbaidjan (-48,5%), Kîrgîzstan (-42,5%), care a condus la diminuarea pe total exporturi cu 20,4%.

În același timp, s-au majorat exporturile către Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (+46,1%), Kazahstan (+78,2 %), România (+5,3%), Franța (+23,7%), Olanda (+37,2%), Belarus (+2,9%), Letonia (+57,1%), Irak (+30,8%), Cipru (+42,1%), Indonezia (+23,8%), Siria (+58,8%), Canada (de 3,4 ori), Danemarca (de 2,1 ori), atenuând astfel scăderea pe total exporturi cu 5,9%.

Exporturile structurate pe grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
EXPORT – total	1 448,2	83,4	100,0	100,0	-0,2	-16,6
din care:						
Produse alimentare și animale vii	357,7	81,1	25,4	24,7	6,2	-4,8
Animale vii	3,3	68,9	0,3	0,2	-0,0	-0,1
Carne și preparate din carne	4,9	17,9	1,6	0,3	0,9	-1,3
Produse lactate și ouă de păsări	10,1	82,6	0,7	0,7	-0,0	-0,1
Cereale și preparate pe bază de cereale	105,3	67,7	8,9	7,3	3,5	-2,9
Legume și fructe	173,1	102,9	9,7	12,0	-0,4	0,3
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	43,8	85,2	2,9	3,0	1,5	-0,4
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	4,9	105,7	0,3	0,3	0,0	0,0
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinată)	10,7	70,8	0,9	0,8	0,7	-0,3
Produse și preparate alimentare diverse	1,6	91,1	0,1	0,1	-0,0	0,0
Băuturi și tutun	117,6	81,5	8,3	8,1	-3,9	-1,5
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	108,3	81,9	7,6	7,5	-3,3	-1,4
Tutun brut și prelucrat	9,3	76,8	0,7	0,6	-0,6	-0,1
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	164,1	100,9	9,4	11,3	-1,0	0,1
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	3,1	73,8	0,2	0,2	-0,0	-0,1
Semințe și fructe oleaginoase	129,5	109,7	6,8	8,9	0,7	0,6
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	1,7	42,2	0,2	0,1	-0,1	-0,1
Lemn și plută	1,7	142,2	0,1	0,1	-0,0	0,0
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	1,4	112,8	0,1	0,1	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	3,8	188,1	0,1	0,3	0,1	0,1
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	5,6	57,4	0,6	0,4	-0,0	-0,2
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	14,8	71,3	1,2	1,0	-1,7	-0,3
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	2,5	171,1	0,1	0,2	-0,0	0,1
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	8,5	64,3	0,8	0,6	-0,3	-0,3
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	8,4	68,3	0,7	0,6	0,0	-0,2
Gaz și produse industriale obținute din gaz	0,1	6,8	0,1	0,0	-0,3	-0,1
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	49,6	86,2	3,3	3,4	2,3	-0,5
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	49,5	88,8	3,2	3,4	2,2	-0,4
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	93,1	69,7	7,7	6,4	-0,1	-2,3
Produse chimice organice	2,4	138,5	0,1	0,2	0,0	0,0

	ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Produse tanante și colorante	1,0	102,1	0,1	0,0	-0,0	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	52,3	55,3	5,4	3,6	0,8	-2,4
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	30,2	101,4	1,7	2,1	-0,6	0,0
Materiale plastice sub forme primare	4,1	de 2,3 ori	0,1	0,3	-0,1	0,1
Materiale plastice prelucrate	1,4	38,3	0,2	0,1	-0,2	-0,1
Alte materiale și produse chimice	1,6	189,0	0,1	0,1	-0,0	0,1
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	99,6	72,1	8,0	6,9	-3,1	-2,2
Piele, altă piele și blană prelucrate	0,9	54,0	0,1	0,1	0,0	-0,0
Cauciuc prelucrat	7,8	111,8	0,4	0,5	-0,3	0,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	4,6	90,5	0,3	0,3	-0,1	-0,0
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	5,0	47,2	0,6	0,3	-0,3	-0,3
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	36,9	75,1	2,9	2,6	-0,5	-0,7
Articole din minerale nemetalice	25,8	61,6	2,4	1,8	0,1	-0,9
Fier și oțel	1,8	46,3	0,2	0,1	-0,2	-0,1
Metale neferoase	2,6	160,2	0,1	0,2	-0,1	0,0
Articole prelucrate din metal	14,2	81,5	1,0	1,0	-1,7	-0,2
Mașini și echipamente pentru transport	236,9	95,1	14,3	16,4	-1,4	-0,7
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	5,6	98,2	0,3	0,4	-0,1	-0,0
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	7,4	80,4	0,5	0,5	-0,1	-0,1
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	2,0	111,7	0,1	0,1	-0,1	0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	25,2	85,5	1,7	1,7	-0,3	-0,2
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	0,7	89,3	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	2,9	102,3	0,2	0,2	0,0	0,0
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	179,3	97,4	10,6	12,4	0,3	-0,3
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	8,8	60,7	0,8	0,6	-1,0	-0,3
Alte echipamente de transport	5,0	de 7,8 ori	0,0	0,4	-0,1	0,2
Articole manufacturate diverse	320,8	80,7	22,8	22,2	1,1	-4,4
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	2,3	86,6	0,1	0,2	-0,2	-0,0
Mobilă și părțile ei	70,4	87,4	4,6	4,9	0,3	-0,6
Articole de voiaj; sacoșe și similare	11,3	72,6	0,9	0,8	0,1	-0,2
Îmbrăcăminte și accesorii	174,9	79,4	12,7	12,1	1,4	-2,6

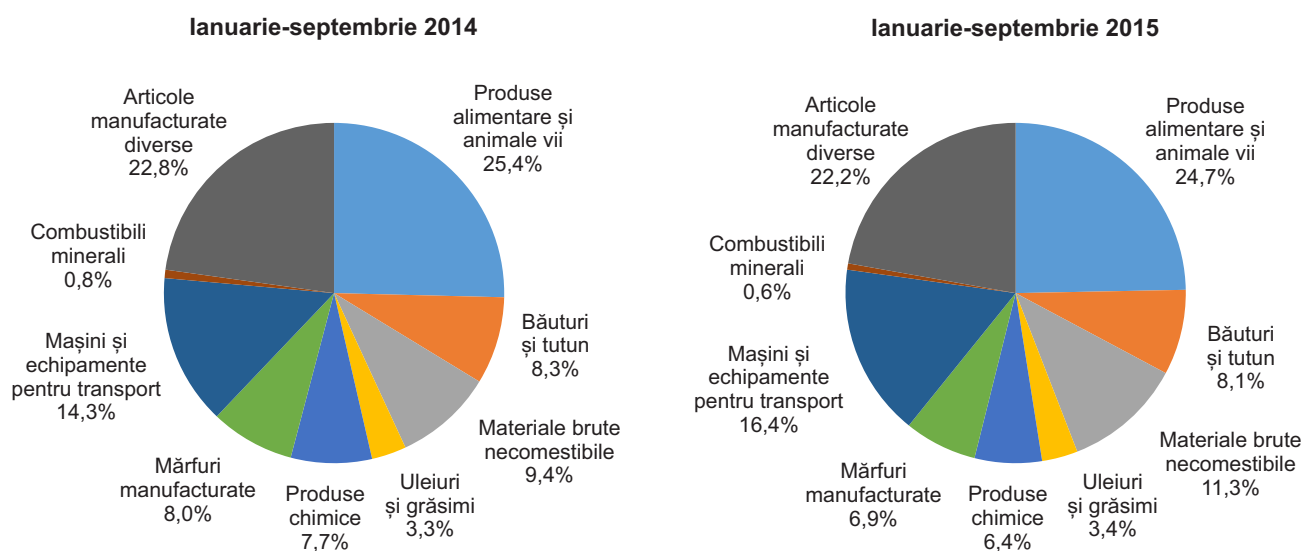
	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Încălțăminte	18,1	68,4	1,5	1,2	-0,1	-0,5
Instrumente și aparate profesionale, științifice și de control	18,6	83,7	1,3	1,3	-0,2	-0,2
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	1,2	147,2	0,0	0,1	-0,0	0,0
Alte articole diverse	24,0	83,1	1,7	1,6	-0,2	-0,3

¹ În prețuri curente

În ianuarie-septembrie 2015, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2014 s-au micșorat exporturile de cereale și preparate pe bază de cereale (-32,3%), îmbrăcăminte și accesorii (-20,6%), produse medicinale și farmaceutice (-44,7%), băuturi alcoolice și nealcoolice (-18,1%), carne și preparate din carne (-82,1%), articole din minerale nemetalice (-38,4%), fire, țesături și articole textile (-24,9%), mobilă și părțile ei (-12,6%), încălțăminte (-31,6%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (-11,2%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (-14,8%), mașini și aparate electrice (-2,6%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (-28,7%), hrană destinată animalelor (-29,2%), vehicule rutiere (-39,3%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (-52,8%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-14,5%), instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control (-16,3%), articole prelucrate din metal (-18,5%), articole de voiaj; sacoșe și similare (-27,4%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-31,7%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (-42,6%), produse lactate și ouă de păsări (-17,4%), tutun brut și prelucrat (-23,2%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-19,6%), animale vii (-31,1%), piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute (-26,2%), fier și oțel (-53,7%), cauciuc brut (-57,8%), materiale plastice prelucrate (-61,7%), gaz și produse industriale obținute din gaz (-93,2%), influențând astfel la diminuarea pe total exporturi cu 17,7%.

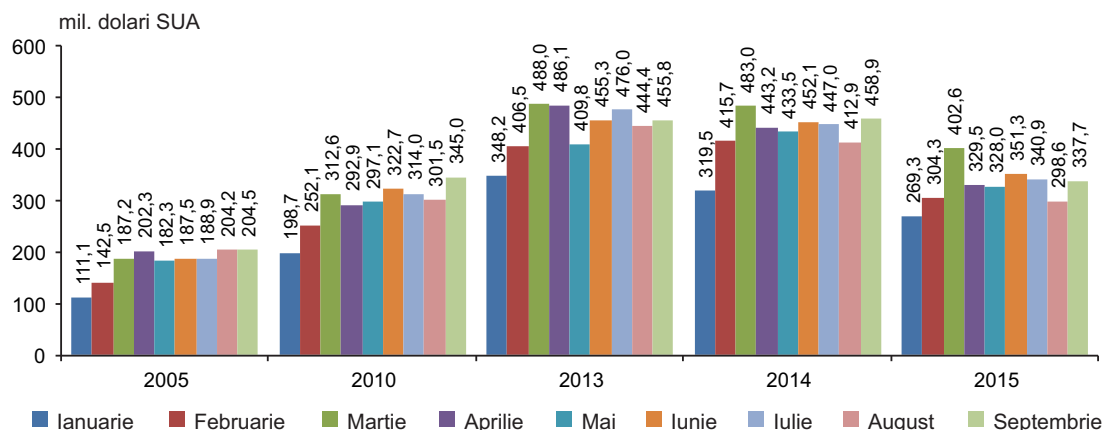
Totodată, s-au marcat creșteri la exporturile de semințe și fructe oleaginoase (+9,7%), legume și fructe (+2,9%), materiale plastice sub forme primare (de 2,3 ori), fibre textile și deșeurile lor (+88,1%), care au atenuat reducerea pe total exporturi cu 1,1%.

Structura exporturilor pe grupe de mărfuri, %

Importurile de mărfuri realizate în luna septembrie 2015 au însumat 337,7 mil. dolari SUA, cu 13,1% mai mult față de luna anterioară și cu 26,4% mai puțin comparativ cu luna septembrie 2014.

Evoluția lunară a importurilor

În ianuarie-septembrie 2015 **importurile** au totalizat 2962,0 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul 2014 cu 23,4%.

Importurile Republicii Moldova structurate pe principalele țări de origine și grupe de țări

	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
IMPORT – total	2 962,0	76,6	100,0	100,0	-2,6	-23,4
din care:						
Țările Uniunii Europene (UE-28)	1 461,5	76,4	49,5	49,3	3,5	-11,7
România	437,5	72,3	15,6	14,8	2,5	-4,3
Germania	237,5	74,5	8,3	8,0	0,7	-2,1
Italia	202,8	77,3	6,8	6,8	0,5	-1,6
Polonia	88,6	77,0	3,0	3,0	0,3	-0,7
Austria	69,8	80,3	2,3	2,4	-0,2	-0,5
Franța	61,1	88,4	1,8	2,0	-0,2	-0,2
Ungaria	51,1	77,2	1,7	1,7	-0,2	-0,4
Bulgaria	47,3	86,2	1,4	1,6	-0,3	-0,2
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	39,0	76,4	1,3	1,3	0,1	-0,3
Republica Cehă	36,8	75,6	1,3	1,2	-0,0	-0,3
Spania	32,5	90,6	0,9	1,1	0,1	-0,1
Olanda	31,3	76,2	1,1	1,1	0,1	-0,3
Belgia	25,4	84,4	0,8	0,9	0,0	-0,1
Grecia	14,9	51,8	0,7	0,5	0,0	-0,4
Slovenia	11,8	89,7	0,3	0,4	-0,0	-0,0
Danemarca	11,3	94,6	0,3	0,4	0,0	-0,0
Suedia	11,2	78,2	0,4	0,4	-0,0	-0,1
Slovacia	10,6	70,5	0,4	0,4	-0,0	-0,1
Finlanda	10,1	97,9	0,3	0,3	-0,0	-0,0
Lituania	7,5	90,5	0,2	0,2	-0,0	-0,0
Letonia	5,4	105,9	0,1	0,2	0,0	0,0

	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie- septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Portugalia	5,3	94,5	0,1	0,2	0,0	-0,0
Irlanda	4,8	79,3	0,2	0,2	-0,0	-0,0
Estonia	4,6	92,8	0,1	0,1	0,1	-0,0
Luxemburg	1,7	66,4	0,1	0,1	0,0	-0,0
Țările CSI	742,7	71,5	26,9	25,1	-4,3	-7,7
Federația Rusă	385,1	79,4	12,6	13,0	-1,6	-2,6
Ucraina	276,2	66,0	10,8	9,3	-1,7	-3,7
Belarus	59,0	56,1	2,7	2,0	-1,0	-1,2
Uzbekistan	10,2	102,0	0,3	0,4	0,1	0,0
Kazahstan	9,1	45,1	0,5	0,3	-0,0	-0,3
Alte țări	757,8	82,9	23,6	25,6	-1,8	-4,0
China	268,8	78,5	8,9	9,1	-0,1	-1,9
Turcia	217,3	98,5	5,7	7,3	-1,7	-0,1
Statele Unite ale Americii	36,6	63,7	1,5	1,2	0,0	-0,5
Japonia	36,5	160,1	0,6	1,2	-0,1	0,4
Elveția	24,0	76,0	0,8	0,8	0,1	-0,2
Israel	20,3	133,6	0,4	0,7	-0,6	0,1
India	20,0	68,8	0,8	0,7	0,1	-0,2
Coreea de Sud	19,0	64,3	0,8	0,6	0,2	-0,3
Serbia	11,4	68,5	0,4	0,4	0,1	-0,1
Taiwan, provincie a Chinei	8,4	64,7	0,3	0,3	-0,0	-0,1
Vietnam	8,2	73,7	0,3	0,3	-0,0	-0,1
Malaysia	5,7	70,3	0,2	0,2	-0,0	-0,1
Ecuador	5,6	85,8	0,2	0,2	0,0	-0,0
Brazilia	4,4	42,9	0,3	0,1	0,0	-0,2
Norvegia	4,4	61,9	0,2	0,1	-0,0	-0,1
Bangladesh	4,3	81,1	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Egipt	4,2	50,6	0,2	0,1	0,1	-0,1
Argentina	4,1	47,0	0,2	0,1	0,1	-0,1
Thailanda	3,8	55,5	0,2	0,1	-0,0	-0,1
Indonezia	3,4	65,6	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Africa de Sud	3,3	103,4	0,1	0,1	0,0	0,0
Hong Kong, RAS a Chinei	2,7	190,0	0,0	0,1	-0,0	0,0
Pakistan	2,6	117,9	0,1	0,1	0,0	0,0
Mexic	2,5	78,5	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Canada	2,3	48,5	0,1	0,1	-0,0	-0,1
Islanda	2,0	87,9	0,1	0,1	-0,1	-0,0
insulele Faroe	1,8	55,0	0,1	0,1	0,0	-0,0
Singapore	1,8	148,1	0,0	0,1	-0,0	0,0
Șri Lanka	1,6	93,8	0,0	0,1	0,0	-0,0
Noua Zeelandă	1,6	49,5	0,1	0,1	0,0	-0,0
Tunisia	1,5	89,3	0,0	0,1	0,0	-0,0

¹ În prețuri curente

Importurile provenite din **țările Uniunii Europene** s-au cifrat la 1461,5 mil. dolari SUA (cu 23,6% mai puțin decât în ianuarie-septembrie 2014), deținând o pondere de 49,3% în total importuri (49,5% - în ianuarie-septembrie 2014).

Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 742,7 mil. dolari SUA (cu 28,5% mai puțin decât în ianuarie-septembrie 2014), care echivalează cu o cotă de 25,1% în total importuri (26,9% – în ianuarie-septembrie 2014).

Analiza evoluției importurilor pe țări în ianuarie-septembrie 2015, comparativ cu perioada similară din anul 2014 relevă micșorarea livrărilor din România (-27,7%), Ucraina (-34,0%), Federația Rusă (-20,6%), Germania (-25,5%), China (-21,5%), Italia (-22,7%), Belarus (-43,9%), Polonia (-23,0%), Austria (-19,7%), Statele Unite ale Americii (-36,3%), Ungaria (-22,8%), Grecia (-48,2%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (-23,6%), Republica Cehă (-24,4%), Olanda (-23,8%), Coreea de Sud (-35,7%), Kazahstan (-54,9%), Franța (-11,6%), Bulgaria (-13,8%), Elveția (-24,0%), India (-31,2%), Brazilia (-57,1%), Turcia (-1,5%), Spania (-9,4%), Belgia (-15,6%), Serbia (-31,5%), Suedia (-21,8%), Slovacia (-29,5%), Taiwan, provincie a Chinei (-35,3%), Vietnam (-26,3%), Malaysia (-29,7%), Norvegia (-38,1%), Egipt (-49,4%), Argentina (-53,0%), Thailanda (-44,5%), Canada (-51,5%), care a condus la diminuarea pe total importuri cu 23,8%.

Totodată, au fost înregistrate creșteri la importurile din Japonia (+60,1%) și Israel (+33,6%), atenuând astfel scăderea pe total importuri cu 0,5%.

Importurile structurate pe grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
IMPORT – total	2 962,0	76,6	100,0	100,0	-2,6	-23,4
din care:						
Produse alimentare și animale vii	302,9	74,9	10,5	10,2	-0,1	-2,6
Animale vii	6,2	44,8	0,4	0,2	0,2	-0,2
Carne și preparate din carne	19,2	44,9	1,1	0,7	0,3	-0,6
Produse lactate și ouă de păsări	24,8	75,2	0,8	0,8	-0,0	-0,2
Pește, crustacee, moluște	24,4	69,7	0,9	0,8	-0,0	-0,3
Cereale și preparate pe bază de cereale	43,2	76,5	1,5	1,5	-0,1	-0,3
Legume și fructe	87,1	97,1	2,3	2,9	-0,2	-0,1
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	7,0	48,2	0,4	0,2	-0,5	-0,2
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	29,0	77,7	1,0	1,0	-0,0	-0,2
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	17,4	76,3	0,6	0,6	0,1	-0,1
Produse și preparate alimentare diverse	44,6	75,8	1,5	1,5	0,1	-0,4
Băuturi și tutun	72,8	85,5	2,2	2,5	-0,5	-0,3
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	28,8	69,0	1,1	1,0	-0,4	-0,3
Tutun brut și prelucrat	44,0	101,4	1,1	1,5	-0,1	0,0
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	79,6	88,7	2,3	2,7	0,0	-0,3
Semințe și fructe oleaginoase	19,2	105,4	0,5	0,6	0,0	0,0
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	2,4	54,4	0,1	0,1	-0,0	-0,1
Lemn și plută	20,4	92,0	0,6	0,7	0,1	-0,0
Pastă de hîrtie și deșeuri de hîrtie	0,3	54,5	0,0	0,0	0,0	-0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	9,1	87,3	0,3	0,3	0,0	-0,0
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	8,3	69,4	0,3	0,3	-0,1	-0,1

	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	0,6	81,0	0,0	0,0	0,0	-0,0
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	19,3	91,3	0,5	0,7	-0,0	-0,1
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	548,4	68,4	20,7	18,5	-1,8	-6,6
Cărbune, cocs și brichete	14,2	137,5	0,3	0,5	-0,1	0,1
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	313,1	69,0	11,7	10,6	-0,2	-3,7
Gaz și produse industriale obținute din gaz	220,2	74,7	7,6	7,4	-0,5	-1,9
Energie electrică	0,9	2,2	1,1	0,0	-1,0	-1,1
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	6,5	71,6	0,2	0,2	-0,1	-0,1
Uleiuri și grăsimi de origine animală	0,5	28,4	0,0	0,0	0,0	-0,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	4,5	75,7	0,2	0,2	-0,1	-0,1
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	1,5	116,3	0,0	0,0	-0,0	0,0
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	464,4	78,7	15,3	15,7	0,4	-3,2
Produse chimice organice	8,9	80,7	0,3	0,3	-0,0	-0,0
Produse chimice anorganice	9,1	76,4	0,3	0,3	-0,0	-0,1
Produse tanante și colorante	21,9	79,8	0,7	0,7	0,0	-0,1
Produse medicinale și farmaceutice	132,2	69,8	4,9	4,5	0,4	-1,5
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	81,8	85,6	2,5	2,8	-0,2	-0,4
Îngrășăminte minerale sau chimice	37,9	98,1	1,0	1,3	-0,1	-0,0
Materiale plastice sub forme primare	38,1	81,5	1,2	1,3	0,0	-0,2
Materiale plastice prelucrate	63,1	72,3	2,3	2,1	0,3	-0,6
Alte materiale și produse chimice	71,4	87,2	2,1	2,4	-0,0	-0,3
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	604,6	80,2	19,5	20,4	0,5	-3,9
Piele, altă piele și blană prelucrate	23,0	87,8	0,7	0,8	0,2	-0,1
Cauciuc prelucrat	37,5	73,6	1,3	1,3	-0,0	-0,3
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	42,3	78,1	1,4	1,4	0,1	-0,3
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	58,7	77,8	2,0	2,0	-0,1	-0,4
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	150,0	77,4	5,0	5,1	-0,2	-1,1
Articole din minerale nemetalice	75,9	75,1	2,6	2,6	-0,0	-0,7
Fier și oțel	81,2	79,0	2,7	2,7	-0,1	-0,6
Metale neferoase	51,5	108,3	1,2	1,7	0,7	0,1
Articole prelucrate din metal	84,5	82,8	2,6	2,8	-0,1	-0,5
Mașini și echipamente pentru transport	609,8	77,1	20,5	20,6	-0,7	-4,7
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	10,5	94,6	0,3	0,4	-0,1	-0,0
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	92,4	63,1	3,8	3,1	0,8	-1,4

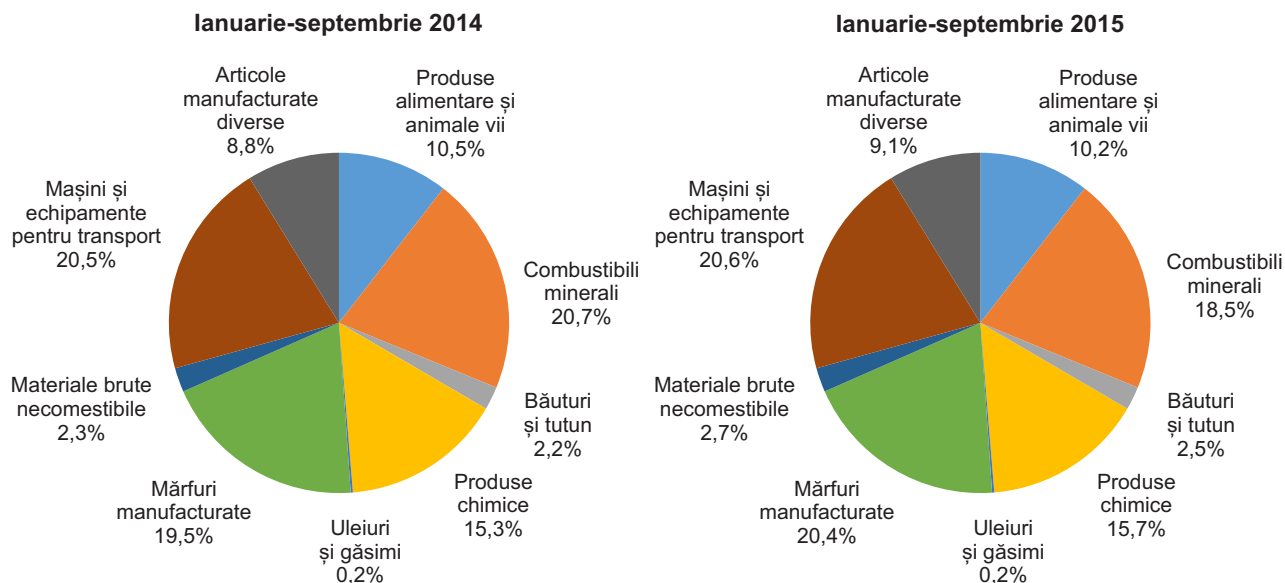
	Ianuarie-septembrie 2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	6,7	127,7	0,1	0,2	0,0	0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	97,3	82,8	3,0	3,3	-0,2	-0,5
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	19,3	66,0	0,8	0,6	-0,1	-0,2
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	58,0	89,5	1,7	2,0	-0,4	-0,2
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	197,9	87,5	5,8	6,7	-0,8	-0,7
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	124,1	67,1	4,8	4,2	0,0	-1,6
Alte echipamente de transport	3,6	59,8	0,2	0,1	0,1	-0,1
Articole manufacturate diverse	270,1	79,4	8,8	9,1	-0,3	-1,8
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	24,7	82,4	0,8	0,8	0,0	-0,1
Mobilă și părțile ei	30,2	69,7	1,1	1,0	-0,1	-0,3
Articole de voiaj; sacoșe și similare	2,9	59,7	0,1	0,1	0,0	-0,1
Îmbrăcăminte și accesorii	57,8	77,2	1,9	2,0	-0,1	-0,4
Încălțăminte	12,9	60,4	0,5	0,4	-0,1	-0,2
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	40,4	110,0	1,0	1,4	-0,1	0,1
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	5,3	75,0	0,2	0,2	0,0	-0,1
Alte articole diverse	95,9	78,5	3,2	3,2	0,1	-0,7

¹ În prețuri curente

În ianuarie-septembrie 2015, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2014 au scăzut importurile de petrol, produse petroliere și produse înrudite (-31,0%), gaz și produse industriale obținute din gaz (-25,3%), vehicule rutiere (-32,9%), produse medicinale și farmaceutice (-30,2%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-36,9%), fire, țesături și articole textile (-22,6%), energie electrică (-97,8%), mașini și aparate electrice (-12,5%), articole din minerale nemetale (-24,9%), fier și oțel (-21,0%), materiale plastice prelucrate (-27,7%), carne și preparate din carne (-55,1%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-17,2%), articole prelucrate din metal (-17,2%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (-14,4%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (-22,2%), îmbrăcăminte și accesorii (-22,8%), cereale și preparate pe bază de cereale (-23,5%), articole din lemn, exclusiv mobilă (-21,9%), cauciuc prelucrat (-26,4%), mobilă și părțile ei (-30,3%), băuturi alcoolice și nealcoolice (-31,0%), pește, crustacee, moluște (-30,3%), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (-10,5%), materiale plastice sub forme primare (-18,5%), cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora (-22,3%), produse lactate și ouă de păsări (-24,8%), mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor (-34,0%), încălțăminte (-39,6%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (-51,8%), animale vii (-55,2%), legume și fructe (-2,9%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzit și de iluminat (-17,6%), piele, altă piele și blană prelucrate (-12,2%), produse tanante și colorante (-20,2%), hrană destinată animalelor (-23,7%), produse chimice anorganice (-23,6%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (-30,6%), aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii (-25,0%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (-24,3%), articole de voiaj; sacoșe și similare (-40,3%), cauciuc brut (-45,6%), influențând astfel la diminuarea pe total importuri cu 22,2%.

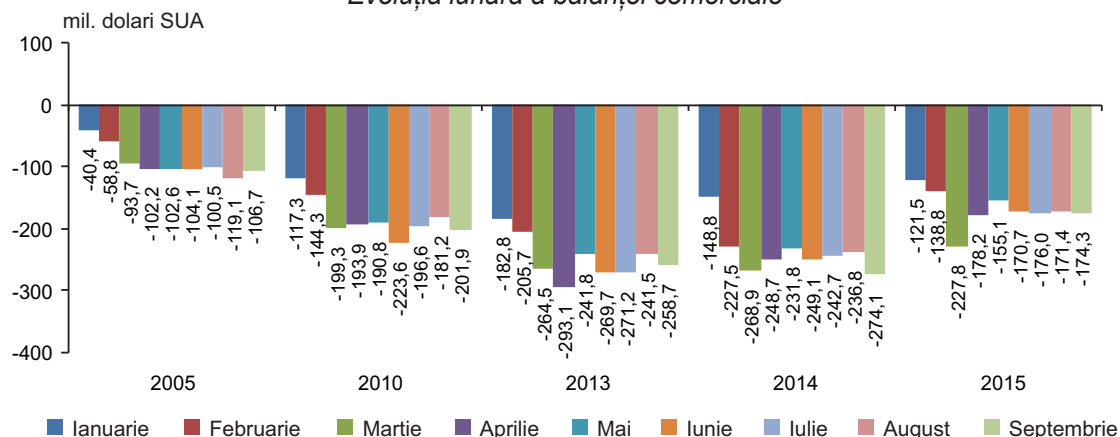
Totodată, au sporit importurile de metale neferoase (+8,3%), instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control (+10,0%), cărbune, cocs și brichete (+37,5%).

Structura importurilor pe grupe de mărfuri, %

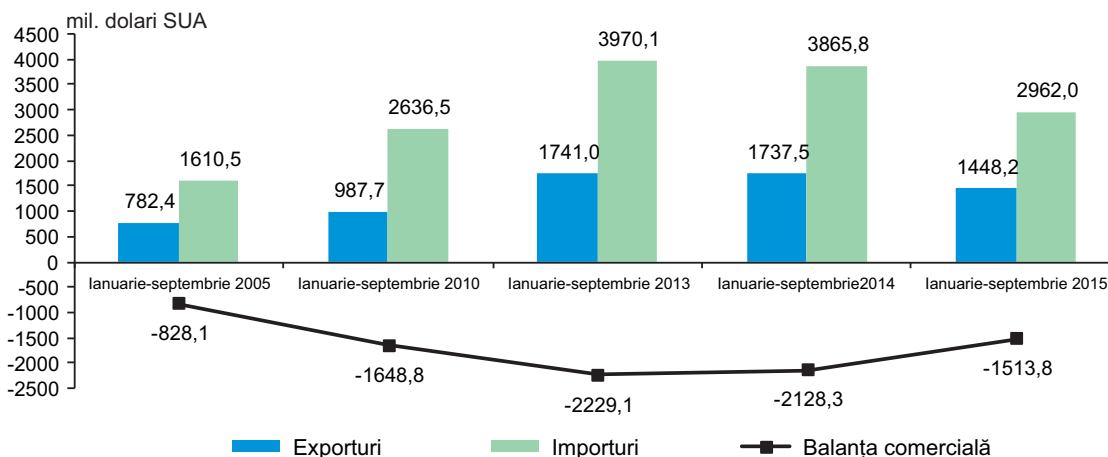
Deficitul balanței comerciale în luna septembrie 2015 a fost de 174,3 mil. dolari SUA, cu 2,9 mil. dolari SUA (+1,7%) mai mare față de cel înregistrat în luna precedentă și cu 99,8 mil. dolari SUA (-36,4%) mai mic comparativ cu luna septembrie 2014.

Evoluția lunară a balanței comerciale

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea în ianuarie-septembrie 2015 a unui deficit al balanței comerciale în valoare de 1513,8 mil. dolari SUA, cu 614,5 mil. dolari SUA (-28,9%) mai mic față de cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2014. Cu țările Uniunii Europene (UE-28) balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 562,0 mil. dolari SUA (în ianuarie-septembrie 2014 – 1008,2 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI - de 376,0 mil. dolari SUA (în ianuarie-septembrie 2014 – 469,2 mil. dolari SUA).

Tendențele comerțului exterior

Balanța comercială cu principalele țări se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹
	2014	2015	
BALANȚA COMERCIALĂ – total,			
mil. dolari SUA	-228,3	-113,8	71,1
din care:			
Țările Uniunii Europene (UE-28)	-1008,2	-562,0	55,7
Germania	-214,4	-151,0	70,4
România	-288,7	-104,4	36,2
Austria	-73,2	-55,3	75,5
Italia	-77,3	-52,8	68,3
Ungaria	-61,6	-47,8	77,7
Polonia	-68,9	-43,7	63,4
Franța	-45,9	-32,4	70,5
Bulgaria	-26,2	-26,6	101,7
Spania	-27,4	-24,6	89,9
Belgia	-21,3	-18,6	87,0
Republica Cehă	-28,0	-16,2	57,8
Olanda	-27,0	-12,1	44,5
Slovenia	-12,6	-11,5	91,7
Finlanda	-9,9	-10,0	100,7
Danemarca	-11,0	-9,4	85,5
Suedia	-12,9	-9,2	71,0
Portugalia	-5,4	-5,2	95,6
Irlanda	-6,0	-4,8	78,7
Slovacia	-9,3	-4,1	45,0
Estonia	-1,5	-1,8	116,0
Luxemburg	-2,6	-1,3	52,6
Lituania	3,6	-1,2	x
Grecia	-7,8	2,9	x
Letonia	0,6	3,6	de 5,6 ori
Cipru	3,9	6,0	154,1
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	23,6	70,0	de 3,0 ori
Țările CSI	-469,2	-376,0	80,1
Ucraina	-335,9	-245,1	73,0
Federația Rusă	-139,8	-210,7	150,6
Uzbekistan	-4,0	-5,7	139,2
Turkmenistan	0,9	-1,5	x
Armenia	0,9	0,6	56,1
Kîrgîzstan	2,1	1,2	56,2
Azerbaidjan	4,3	2,3	52,8
Kazahstan	7,8	40,7	de 5,2 ori
Belarus	-7,1	41,8	x
Alte țări	-650,9	-575,8	88,5
China	-337,0	-263,1	78,1
Turcia	-138,4	-172,7	124,7
Japonia	-21,4	-35,4	165,0
India	-28,5	-19,8	69,3
Statele Unite ale Americii	-39,4	-19,4	49,4
Coreea de Sud	-29,5	-18,9	64,0
Israel	-13,5	-18,8	139,3
Serbia	-15,5	-9,5	61,6
Vietnam	-8,2	-7,5	92,5
Taiwan, provincie a Chinei	-11,7	-7,4	63,3
Ecuador	-6,6	-5,6	85,8
Brazilia	-10,3	-4,4	42,9

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹
	2014	2015	
Argentina	-8,8	-4,1	47,0
Norvegia	-6,8	-3,9	57,5
Bangladesh	-5,1	-3,8	73,4
Egipt	-5,9	-3,7	62,7
Malaysia	-4,7	-3,4	71,6
Africa de Sud	-3,2	-3,2	100,8
Thailanda	-6,0	-3,1	51,8
Hong Kong, RAS a Chinei	2,1	-2,5	x
Mexic	-3,0	-2,5	80,9
Pakistan	5,5	-2,0	x
Islanda	-2,2	-2,0	87,9
insulele Faroe	-3,3	-1,8	55,0
Noua Zeelandă	17,6	-1,6	x
Singapore	-1,1	-1,5	131,6
Tunisia	-1,7	-1,5	89,7
Canada	-4,2	-0,4	11,0
Șri Lanka	-1,7	0,0	x
Macedonia	-0,3	0,1	x
Emiratele Arabe Unite	-0,7	0,1	x
Indonezia	-0,5	2,2	x
Siria	1,8	2,9	158,2
Elveția	4,7	5,2	108,9
Liban	5,7	5,2	91,7
Irak	7,3	9,5	130,8
Georgia	15,6	12,8	82,4

¹ În prețuri curente

Balanța comercială structurată pe grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹
	2014	2015	
BALANȚA COMERCIALĂ – total,			
mil. dolari SUA	-2128,3	-1513,8	71,1
din care:			
Produse alimentare și animale vii	36,7	54,8	149,2
Animale vii	-9,0	-2,9	32,2
Carne și preparate din carne	-15,6	-14,3	92,0
Produse lactate și ouă de păsări	-20,7	-14,7	70,9
Pește, crustacee, moluște	-34,9	-24,4	69,8
Cereale și preparate pe bază de cereale	99,0	62,1	62,7
Legume și fructe	78,5	86,0	109,6
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	36,9	36,8	99,8
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	-32,7	-24,1	73,8
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	-7,7	-6,7	87,2
Produse și preparate alimentare diverse	-57,1	-43,0	75,3
Băuturi și tutun	59,2	44,8	75,7
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	90,4	79,5	87,8
Tutun brut și prelucrat	-31,2	-34,7	110,9
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	72,9	84,5	115,9
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	3,9	3,1	77,0
Semințe și fructe oleaginoase	99,9	110,3	110,5

	Ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹
	2014	2015	
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	-0,4	-0,7	190,6
Lemn și plută	-21,0	-18,7	89,1
Pastă de hîrtie și deșeuri de hîrtie	0,8	1,1	148,7
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	-8,4	-5,3	63,2
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	-2,3	-2,7	120,2
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	20,0	14,2	70,9
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	-19,6	-16,8	85,3
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	-788,7	-539,9	68,5
Cărbune, cocs și brichete	-10,3	-14,2	137,6
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	-441,6	-304,7	69,0
Gaz și produse industriale obținute din gaz	-293,9	-220,1	74,9
Energie electrică	-42,9	-0,9	2,2
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	48,5	43,1	88,9
Uleiuri și grăsimi de origine animală	-0,2	-0,5	de 2,3 ori
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	49,8	45,0	90,4
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală	-1,1	-1,4	125,5
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	-456,4	-371,3	81,3
Produse chimice organice	-9,2	-6,5	69,7
Produse chimice anorganice	-11,8	-9,0	76,2
Produse tanante și colorante	-26,5	-20,9	79,0
Produse medicinale și farmaceutice	-94,9	-79,9	84,2
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	-65,7	-51,6	78,5
Îngrășăminte minerale sau chimice	-38,6	-37,9	98,1
Materiale plastice sub forme primare	-45,0	-34,0	75,6
Materiale plastice prelucrate	-83,7	-61,7	73,8
Alte materiale și produse chimice	-81,0	-69,8	86,1
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	-615,8	-505,0	82,0
Piele, altă piele și blană prelucrate	-24,5	-22,1	90,1
Cauciuc prelucrat	-43,9	-29,7	67,5
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	-49,1	-37,7	76,8
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	-64,9	-53,7	82,8
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	-144,8	-113,1	78,1
Articole din minerale nemetalice	-59,1	-50,1	84,7
Fier și oțel	-98,8	-79,4	80,3
Metale neferoase	-46,0	-48,9	106,4
Articole prelucrate din metal	-84,7	-70,3	83,1
Mașini și echipamente pentru transport	-542,4	-372,9	68,7
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	-5,3	-4,9	90,7
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	-137,2	-85,0	61,9
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	-3,5	-4,7	135,8
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	-88,1	-72,1	81,8
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	-28,6	-18,6	65,4

	Ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014 ¹
	2014	2015	
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	-62,0	-55,1	89,0
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	-41,9	-18,6	44,3
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	-170,4	-115,3	67,6
Alte echipamente de transport	-5,4	1,4	x
Articole manufacturate diverse	57,2	50,7	88,7
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	-27,3	-22,4	82,0
Mobilă și părțile ei	37,2	40,2	108,0
Articole de voiaj; sacoșe și similare	10,7	8,4	78,3
Îmbrăcăminte și accesorii	145,4	117,1	80,5
Încălțăminte	5,2	5,2	101,3
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	-14,5	-21,8	150,5
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	-6,2	-4,1	65,2
Alte articole diverse	-93,3	-71,9	77,1

¹ În prețuri curente

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-septembrie 2015 a fost de 48,9% față de 44,9% în perioada corespunzătoare din anul 2014.

Persoanele fizice au importat în ianuarie-septembrie 2015 mărfuri și produse în valoare de 55,0 mil. dolari SUA, cu 40,4% mai puțin decât în aceeași perioadă din anul 2014. Diminuarea importurilor a fost condiționată de reducerea livrărilor de autoturisme și autovehicule (-39,2%), cărora le-au revenit 89,8% din importurile realizate de persoanele fizice.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională în ianuarie-septembrie 2015 în comparație cu perioadele corespunzătoare ale anilor precedenți se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2011	2012	2013	2014	2015
Indicele prețurilor de consum	107,3	104,9	104,5	105,2	108,4
Indicele prețurilor producătorului producției industriale	106,3	102,8	103,2	106,0	105,4
Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole	119,9	111,3	84,5	96,3	113,0
Indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj ¹	108,7	111,3	107,8	108,2	108,3

¹ Trimestrul III în % față de trimestrul III al anului precedent

Prețurile de consum în luna septembrie 2015 față de decembrie 2014 au crescut cu 9,5 la sută (în septembrie 2014 față de decembrie 2013 a fost o creștere a prețurilor de 1,8 la sută).

Pe parcursul a 9 luni ale anului 2015 prețurile la produsele alimentare s-au majorat în medie cu 6,6 la sută, inclusiv la: ceapă uscată – cu 52,5%, cartofi – cu 32,4%, usturoi – cu 32,2%, morcovi – cu 24,3%, fructe proaspete – cu 30,2% (în special: citrice – cu 68,9%, fructe exotice – cu 31,5%, fructe de livadă sămânțoase – cu 18,9%), ceai – cu 16,2%, cafea solubilă – cu 15,7%, orez – cu 14,9%, paste făinoase – cu 14,3%, zahăr – cu 12,8%, făină de grâu – cu 12,4%, pește și conserve din pește – cu 11,6%, ciocolată și bomboane de ciocolată – cu 11,3%.

Totodată, în perioada de raport au scăzut prețurile la: roșii – cu 67,1%, vinete – cu 56,2%, fructe de livadă sîmburoase – cu 40,0%, castraveți proaspeți – cu 37,5%, ardei dulci – cu 29,9%, slănină neprelucrată – cu 25,9%, ouă de găină – cu 11,7%, subproduse – cu 7,1%, carne de porc – cu 6,0%.

La mărfurile nealimentare prețurile au crescut cu 10,8 la sută, inclusiv plite electrice – cu 30,9%, aparate de aer condiționat – cu 24,8%, mașini de cusut – cu 24,5%, aspiratoare – cu 23,9%, frigidere și congelatoare – cu 21,0%, aparate pentru îngrijirea personală – cu 20,7%, mașini de spălat rufe și veselă – cu 19,1%, aragazuri – cu 18,2%, obiecte de sanitarie și igienă – cu 17,8%, aparate pentru prelucrarea informației, detergenți – cu cîte 17,4%, medicamente – cu 17,3%, mijloace de transport – cu 17,2%, produse cosmetice pentru igiena personală – cu 16,7%, mărfuri chimice de uz casnic – cu 15,8%, obiecte pentru călătorii – cu 11,9%, mobilă și mărfuri sportive – cu 10,8% și respectiv 10,7%, confecții – cu 8,9% (inclusiv: haine pentru nou născuți – cu 13,9%, rochii pentru dame – cu 12,6%, costume sportive, pantaloni și scurte pentru bărbați – cu 11,3%, 10,6% și respectiv 9,2%), încălțăminte – cu 7,5% (inclusiv: sandale pentru copii – cu 17,4%, sandale și pantofi pentru bărbați – cu 13,2% și respectiv 11,3%), cărbune de pămînt – cu 7,9%, lemne pentru foc – cu 4,4%.

Concomitent, în septembrie a.c. față de decembrie 2014 au scăzut prețurile la gaz lichefiat ambalat în butelii – cu 9,7%.

În perioada de raport prețurile și tarifele la serviciile prestate populației s-au majorat cu 11,1 la sută. Majorare mai semnificativă a tarifelor medii a fost înregistrată la: serviciile poștale – cu 54,8%, serviciile transportului feroviar interurban – cu 45,6%, serviciile birourilor de avocați – cu 32,1%, serviciile transportului aerian de pasageri – cu 18,6%, serviciile comunal-locative – cu 18,2% (în special: energia electrică – cu 34,5%, gazul din rețea – cu 15,4%, aprovizionarea cu apă potabilă – cu 6,8%, închirierea apartamentelor de către studenți – cu 5,5%), plata pentru cursuri de limbi străine – cu 16,7%, plata pentru studii medii și medii-speciale – cu 13,4%, turism peste hotarele țării – cu 13,2%, serviciile stomatologice – cu 10,1%, repararea obiectelor de folosință îndelungată – cu 9,9%, serviciile alimentației publice – cu 8,9%, serviciile pentru igiena personală – cu 7,6%.

Nivelul inflației în ianuarie-septembrie 2015

	Lunar în % față de luna precedentă				În % față de luna decembrie 2014			
	total	produse alimentare	mărfuri nealimentare	servicii	total	produse alimentare	mărfuri nealimentare	servicii
Ianuarie	0,8	0,9	0,9	0,4	0,8	0,9	0,9	0,4
Februarie	2,2	2,1	3,7	0,3	3,1	3,1	4,6	0,8
Martie	0,9	1,3	0,9	0,2	3,9	4,3	5,6	1,0
Aprilie	1,0	1,7	0,7	0,7	5,0	6,1	6,3	1,7
Mai	0,5	1,1	0,3	0,1	5,6	7,3	6,6	1,8
Iunie	0,1	-0,6	0,7	0,2	5,7	6,6	7,4	2,0
Iulie	-0,5	-2,5	0,7	0,5	5,2	3,9	8,2	2,5
August	2,9	0,4	1,5	8,1	8,2	4,4	9,8	10,8
Septembrie	1,2	2,2	1,0	0,3	9,5	6,6	10,8	11,1

Prețurile producătorului în industrie în ianuarie-septembrie 2015, pe ansamblul activităților industriale, s-au majorat cu 5,4% față de ianuarie-septembrie 2014, urmare creșterii prețurilor de livrare pe piața internă cu 4,6% și pe piața externă – cu 7,4%.

În luna septembrie 2015 în raport cu luna august curent prețurile producției industriale s-au micșorat cu 0,3%, iar față de decembrie 2014 și față de septembrie 2014 prețurile s-au majorat cu câte 7,2%.

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități și pe destinațiile de livrări se prezintă astfel:

	Septembrie 2015 în % față de:			Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014
	august 2015	decembrie 2014	septembrie 2014	
Industrie, total	99,7	107,2	107,2	105,4
inclusiv livrat pe piața: internă	99,3	106,6	105,7	104,6
externă	100,6	108,6	111,1	107,4
Industria extractivă, total	99,9	103,8	103,7	104,4
inclusiv livrat pe piața: internă	99,9	103,8	103,8	104,7
externă	100,0	102,5	101,2	98,7
Industria prelucrătoare, total	100,8	108,1	108,2	105,9
inclusiv livrat pe piața: internă	100,9	107,9	106,8	105,2
externă	100,6	108,7	111,2	107,4
din care: industria alimentară	101,2	109,8	106,9	102,9
inclusiv livrat pe piața: internă	101,4	109,0	106,2	101,9
externă	100,5	112,5	109,2	106,4
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	91,3	100,1	100,2	101,5
din care:				
producția, transportul și distribuția energiei electrice	86,2	100,2	100,2	102,2
furnizarea de abur și aer condiționat	100,0	100,0	100,0	100,3

Industria extractivă în ianuarie-septembrie 2015 a marcat creșterea prețurilor față de ianuarie-septembrie 2014 cu 4,4%, înregistrând majorarea acestora pe piața internă – cu 4,7%.

Industria prelucrătoare în ansamblu a marcat creșterea prețurilor cu 5,9%. În special, în industria alimentară prețurile s-au majorat cu 2,9%, iar în activitățile componente: distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice – cu 11,0%, fabricarea vinurilor din struguri – cu 9,1%, fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 7,9%, fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon – cu 5,7%, producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 5,4%, fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – cu 2,6%, fabricarea produselor lactate – cu 1,7% ș.a.

S-au majorat prețurile în perioada vizată și în alte activități ale industriei prelucrătoare cum sunt: fabricarea produselor de tutun – cu 37,1%, fabricarea bijuteriilor, imitațiilor de bijuterii și articolelor similare – cu 33,2%, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie – cu 12,9%, industria metalurgică – cu 12,1%, fabricarea produselor textile – cu 11,2%, fabricarea vopselelor, lacurilor, cernelii tipografice și masticurilor – cu 9,4%, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a – cu 8,3%, fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă – cu 8,2%, fabricarea de articole de îmbrăcăminte – cu 7,0%, prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite – cu 6,7%, fabricarea de mobilă – cu 6,3%, fabricarea cărămizilor, țiglelor și altor produse pentru construcții, din argilă arsă – cu 3,6%, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice – cu 3,5%, fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice – cu 2,1%, fabricarea produselor farmaceutice de baza și a preparatelor farmaceutice – cu 1,9%, fabricarea încălțămintei – cu 1,0% etc.

Totodată, s-a înregistrat diminuarea prețurilor comparativ cu ianuarie-septembrie 2014 în următoarele activități: prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 4,8%, fabricarea echipamentelor electrice – cu 3,1%, fabricarea zahărului – cu 0,8% etc.

În *sectorul energetic* în ianuarie-septembrie 2015 prețurile au crescut în medie cu 1,5% față de aceeași perioadă a anului 2014.

Pe *Principalele Grupe Industriale* (conform recomandărilor UE) prețurile au evoluat în felul următor: în luna septembrie comparativ cu luna august curent prețurile s-au majorat în industria bunurilor de uz curent cu 0,9%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) cu – 0,6%, în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 0,1%, în industria bunurilor de capital – cu 0,1%, iar la activități și bunuri legate de energie prețurile s-au micșorat cu 8,8%.

Comparativ cu luna decembrie 2014 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de uz curent cu 9,8%, în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 5,7%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 5,0%, în industria bunurilor de capital – cu 2,1%, la activități și bunuri legate de energie prețurile au rămas la același nivel.

Indicii prețurilor producției industriale pe Principalele Grupe Industriale se prezintă în tabelul următor:

	Septembrie 2015 în % față de:	
	august 2015	decembrie 2014
Industrie – total	99,7	107,2
inclusiv livrat pe piața: internă	99,3	106,6
externă	100,6	108,6
Industria bunurilor intermediare (excepție energie)	100,6	105,0
inclusiv livrat pe piața: internă	100,4	105,3
externă	101,8	103,5
Industria bunurilor de capital	100,1	102,1
inclusiv livrat pe piața: internă	100,2	103,1
externă	100,0	100,6
Industria bunurilor de folosință îndelungată	100,1	105,7
inclusiv livrat pe piața: internă	100,0	106,9
externă	100,5	101,5
Industria bunurilor de uz curent	100,9	109,8
inclusiv livrat pe piața: internă	101,1	109,4
externă	100,6	110,3
Activități și bunuri legate de energie	91,2	100,0

Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2011	2012	2013	2014	2015
Total produse agricole	119,9	111,3	84,5	96,3	113,0
din care:					
produse vegetale	128,7	108,3	80,8	90,6	124,4
produse animaliere	99,2	119,1	94,6	114,3	90,0

Prețurile producătorului (prețurile medii de vânzare la produsele agricole de către întreprinderile agricole¹) în ianuarie-septembrie 2015 față de perioada respectivă a anului 2014 au crescut cu 13,0%.

Prețurile de vânzare la *produsele vegetale* s-au majorat în medie cu 24,4%. Mai esențial au crescut prețurile la fructe și pomușoare – cu 72,9%, floarea soarelui (exclusiv semințe de soi) – cu 40,3%, struguri – cu 39,8%, rapiță – cu 38,4%, grâu (exclusiv semințe de soi) – cu 22,8%, porumb (exclusiv semințe de soi) – cu 11,5%. Totodată, s-au micșorat prețurile de vânzare la legume - cu 10,4%, culturi bostănoase – cu 8,1%.

La *produsele animaliere* a fost înregistrată micșorarea prețurilor producătorilor în medie cu 10,0%. Au scăzut prețurile la vite și păsări (în masă vie) – cu 12,5% (la porcine – cu 25,1%, bovine – cu 0,9%). Totodată, au crescut prețurile de vânzare la ovine și caprine – cu 34,0%, la păsări – cu 2,9%, la ouă alimentare – cu 5,5% și lapte – cu 3,4%.

Prețurile în construcții. În trimestrul III 2015 indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj în total pe economie a constituit 108,3% față de perioada respectivă a anului 2014.

În profil pe sectoarele economiei naționale creștere mai semnificativă a prețurilor în trimestrul de referință față de perioada respectivă a anului 2014 a fost marcată în următoarele domenii: construcția de locuințe (cu 11,3%) și telecomunicații (cu 9,7%).

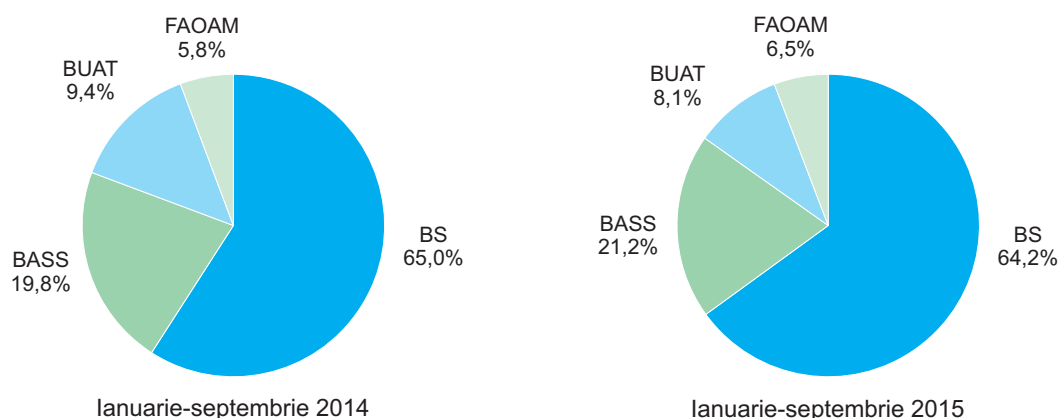
¹ Întreprinderile agricole cu personalitate juridică și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național¹

În ianuarie-septembrie 2015 la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de 31822,5 mil. lei, fiind cu 1,5% sub nivelul sumelor prevăzute și cu 4,5% superioare veniturilor acumulate în perioada respectivă a anului 2014. Din suma totală a veniturilor bugetului public național, 64,2% revin veniturilor administrate de bugetul de stat (BS), 21,2% – veniturilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS), 8,1% – veniturilor administrate de bugetele unităților administrativ-teritoriale (BUAT) și 6,5% – veniturilor administrate de fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FAOAM), față de 65,0%; 19,8%; 9,4% și 5,8% în ianuarie-septembrie 2014 respectiv.

Structura veniturilor bugetului public național

Veniturile fiscale au însumat 27603,5 mil. lei (86,7% din total încasări), fiind cu 0,8% în descreștere față de prevederile perioadei de analiză și cu 6,1% în creștere față de veniturile acumulate în ianuarie-septembrie 2014. Nivelul prevăzut nu a fost atins la colectarea impozitelor interne pe mărfuri și servicii (95,4%) și impozitelor asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe (96,3%). Sarcinile stabilite pentru ianuarie-septembrie 2015 au fost depășite semnificativ la colectarea impozitelor pe proprietate (cu 10,0%) și a impozitelor pe venit (cu 5,7%).

Majorarea veniturilor fiscale executate în ianuarie-septembrie 2015 față de cele executate în ianuarie-septembrie 2014 a fost condiționată de creșterea tuturor componentelor veniturilor fiscale, cu excepția impozitelor asupra comerțului internațional și operațiunilor externe, care s-au redus cu 14,9%.

Încasările nefiscale au constituit 1788,9 mil. lei (5,6% din total încasări), depășind cu 9,5% prevederile perioadei de analiză și de 1,7 ori încasările perioadei respective ale anului precedent. Încasările din amenzi și sancțiuni administrative și încasările din alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate au fost superioare sarcinilor prevăzute pentru ianuarie – septembrie 2015 de 4,7 ori și, respectiv, cu 1,4%. Comparativ cu nivelul executat în ianuarie-septembrie 2014 s-au majorat încasările din alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate (de 2,8 ori), veniturile din alte încasări (de 1,8 ori), încasările din amenzi și sancțiuni administrative (cu 11,6%), concomitent, s-au redus încasările din taxe și plăți administrative (cu 4,4%).

Alte venituri au constituit 2430,1 mil. lei (7,7% din total încasări), fiind cu 14,9% sub nivelul prognozat și cu 28,6% sub nivelul executat în ianuarie-septembrie 2014.

În ianuarie-septembrie 2015 partea de cheltuieli a bugetului public național s-a realizat în sumă de 32687,1 mil. lei, fiind cu 16,8% sub prevederile perioadei de gestiune și depășind cu 7,1% cheltuielile executate în ianuarie-septembrie 2014. Cheltuielile pentru toate tipurile de bugete au fost sub nivelul prevăzut, devieri semnificative fiind înregistrate pentru cheltuielile bugetului de stat (-26,9%) și pentru bugetele unităților administrativ teritoriale (-20,8%).

Cheltuielile publice pe tipuri de bugete

	Ianuarie-septembrie 2015			
	milioane lei			în % față de prevăzut
	prevăzut	executat	devieri	
Cheltuieli – total	39309,4	32687,1	-6622,3	83,2
Bugetul de stat	15335,8	11216,0	-4119,8	73,1
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	10099,6	8002,6	-2097,0	79,2
Bugetul asigurărilor sociale de stat	10087,4	9991,0	-96,4	99,0
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	3786,6	3477,5	-309,1	91,8

¹ Conform datelor Ministerului Finanțelor

Pentru realizarea acțiunilor social-culturale au fost direcționate 70,4% din cheltuielile publice, pentru domeniile economiei naționale – 11,8%, pentru apărarea națională, organele juridice, menținerea ordinii publice și protecția civilă – 7,4%, pentru serviciile de stat cu destinație generală – 4,8%. În perioada respectivă a anului 2014 distribuirea a constituit respectiv 67,2%; 15,5%; 7,2% și 4,9%.

Depășirea cheltuielilor asupra veniturilor s-a soldat, în perioada de referință, cu formarea deficitului bugetar în sumă de 864,6 mil. lei comparativ cu deficitul prevăzut în sumă de 6992,3 mil. lei.

Veniturile și cheltuielile bugetului public național în ianuarie-septembrie

	Prevăzut 2015, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2015 în % față de:		Structura, %		
		2014	2015	prevăzut 2015	executat 2014	prevăzut 2015	executat	
							2014	2015
Venituri – total	32317,1	30454,0	31822,5	98,5	104,5	100,0	100,0	100,0
din care:								
Venituri fiscale	27829,6	26023,6	27603,5	99,2	106,1	86,1	85,5	86,7
impozite pe venit	3812,4	3505,4	4029,6	105,7	115,0	11,8	11,5	12,7
contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat	6555,9	6018,0	6736,2	102,8	111,9	20,2	19,8	21,2
prime de asigurări obligatorii de asistență medicală	2019,3	1750,4	2065,7	102,3	118,0	6,3	5,7	6,5
impozite pe proprietate	263,9	274,8	290,2	110,0	105,6	0,8	0,9	0,8
impozite interne pe mărfuri și servicii	14188,3	13354,6	13528,6	95,4	101,3	43,9	43,8	42,5
impozite asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe	989,8	1120,4	953,2	96,3	85,1	3,1	3,8	3,0
Încasări nefiscale	1633,3	1025,1	1788,9	109,5	de 1,7 ori	5,1	3,3	5,6
alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate	1174,6	427,2	1190,6	101,4	de 2,8 ori	3,7	1,4	3,7
taxe și plăți administrative amenzi și sancțiuni administrative	419,6	432,3	413,2	98,5	95,6	1,3	1,4	1,3
alte încasări	39,1	165,2	184,4	de 4,7 ori	111,6	0,1	0,5	0,6
	–	0,4	0,7	–	de 1,8 ori	–	–	–
Alte venituri	2854,2	3405,3	2430,1	85,1	71,4	8,8	11,2	7,7
Cheltuieli – total	39309,4	30533,6	32687,1	83,2	107,1	100,0	100,0	100,0
din care:								
pentru economie	6959,8	4720,7	3848,6	55,3	81,5	17,7	15,5	11,8
pentru acțiunile social- culturale–total	25275,2	20519,4	23026,1	91,1	112,2	64,4	67,2	70,4
inclusiv pentru:								
învățământ	7303,0	5353,7	6082,3	83,3	113,6	18,6	17,5	18,6
ocrotirea sănătății	4963,0	3951,0	4543,7	91,6	115,0	12,6	12,9	13,9
asigurare și asistență socială	11960,7	10419,9	11617,5	97,1	111,5	30,4	34,1	35,5
cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret	1048,5	794,8	782,6	74,6	98,5	2,8	2,7	2,4
pentru apărarea națională, organele judiciare, menținerea ordinii publice, protecția civilă	2890,1	2182,9	2426,4	84,0	111,2	7,4	7,2	7,4
pentru servicii de stat cu destinație generală	1928,3	1497,2	1570,4	81,4	104,9	4,9	4,9	4,8
pentru activitatea economică externă	272,2	220,9	246,7	90,6	111,7	0,7	0,7	0,8
pentru deservirea datoriei de stat	723,6	422,9	659,7	91,2	156,0	1,8	1,4	2,0
alte cheltuieli	1260,2	969,6	909,2	72,1	93,8	3,1	3,1	2,8
Deficit (-), excedent (+)	-6992,3	-79,6	-864,6	x	x	x	x	x

5.2. Credite, depozite și rulajul de casă¹

Credite. Soldul total al creditelor în economie la 30 septembrie 2015 a însumat 44642,5 mil. lei, fiind în descreștere cu 6,9% față de soldul înregistrat la 30 septembrie 2014. Reducerea a fost condiționată de micșorarea atât a soldului creditelor pe termen scurt, cât și a soldului creditelor pe termen mediu și lung cu 25,3% și cu 4,9%, respectiv

Depozite. Soldul depozitelor persoanelor fizice la 30 septembrie 2015 a constituit 34400,0 mil. lei, depășind cu 1,8% soldul înregistrat la 30 septembrie 2014. Creșterea soldului total a fost generată de majorarea soldului depozitelor în valută străină cu 20,2%, atunci când soldul depozitelor în monedă națională s-a redus cu 14,2%.

	Situația la 30 septembrie				
	milioane lei		structura, %		2015 în % față de 2014
	2014	2015	2014	2015	
Soldul creditelor – total	47939,2	44642,5	100,0	100,0	93,1
din care:					
credite pe termen scurt	4653,0	3477,2	9,7	7,8	74,7
credite pe termen mediu și lung	43286,2	41165,3	90,3	92,2	95,1
Soldul depozitelor					
persoanelor fizice – total	33799,8	34400,0	100,0	100,0	101,8
în monedă națională	18086,7	15515,4	53,5	45,1	85,8
în valută străină	15713,1	18884,6	46,5	54,9	120,2

Rulajul de casă. În perioada ianuarie-septembrie 2015 încasările în numerar în instituțiile financiare au însumat 73734,0 mil. lei, fiind în creștere cu 8,9% față de încasările perioadei respective ale anului precedent. Semnificativ s-au majorat încasările de la întreprinderile care prestează alte servicii (cu 22,9%), urmate de alte încasări (cu 19,6%) și vânzarea valutei străine persoanelor fizice (cu 17,1%). Încasările din impozite și taxe și încasările de la întreprinderile care prestează servicii de transport s-au redus respectiv cu 24,5% și 10,9%.

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 72511,6 mil. lei, depășind cu 8,4% eliberările efectuate în ianuarie-septembrie 2014. Considerabil s-au majorat eliberările din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice (de 2,3 ori), eliberările pentru achiziționarea produselor agricole (cu 35,4%), eliberările pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare (cu 16,7%) și eliberările pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice (cu 1,6%). S-au redus eliberările pentru alte scopuri (cu 13,9%)

	Ianuarie-septembrie				
	milioane lei		structura, %		2015 în % față de 2014
	2014	2015	2014	2015	
Încasări – total	67682,1	73734,0	100,0	100,0	108,9
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	36789,8	38680,1	54,3	52,5	105,1
din plățile pentru chirie și servicii comunale	3554,9	3794,1	5,3	5,1	106,7
de la întreprinderile care prestează servicii de transport	1879,9	1674,1	2,8	2,3	89,1
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	6152,4	7205,1	9,1	9,8	117,1
din impozite și taxe	1924,9	1453,0	2,8	2,0	75,5
de la întreprinderile care prestează alte servicii	4466,8	5487,6	6,6	7,4	122,9
alte încasări	12913,4	15440,0	19,1	20,9	119,6
Eliberări – total	66885,3	72511,6	100,0	100,0	108,4
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	8088,5	9440,0	12,1	13,0	116,7
pentru achiziționarea produselor agricole	2242,0	3035,4	3,4	4,2	135,4
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	27158,3	27579,8	40,6	38,0	101,6
din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice (net)	4838,1	11312,2	7,2	15,6	de 2,3 ori
pentru alte scopuri	24558,4	21144,2	36,7	29,2	86,1

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

5.3. Asigurări

În ianuarie-iunie 2015 primele brute subscrise au constituit 573,2 mil. lei, fiind în descreștere cu 0,5% față de primele brute subscrise încasate în perioada respectivă a anului precedent.

Despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite au însumat 157,8 mil. lei, fiind în descreștere cu 43,4% față de achitățile perioadei corespunzătoare ale anului 2014.

Prime brute subscrise, despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite în ianuarie-iunie

	Prime brute subscrise					Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite				
	mil. lei		structura, %		2015 în % față de 2014	mil. lei		structura, %		2015 în % față de 2014
	2014	2015	2014	2015		2014	2015	2014	2015	
Total	575,8	573,2	100,0	100,0	99,5	279,0	157,8	100,0	100,0	56,6
inclusiv:										
Asigurări generale	539,7	535,1	93,7	93,3	99,1	277,5	153,3	99,5	97,1	55,3
din care:										
asigurări de vehicule terestre (altele decât feroviare) (CASCO)	114,8	112,4	19,9	19,6	97,9	57,6	60,1	20,6	38,1	104,4
asigurări de răspundere civilă auto	267,3	260,4	46,4	45,4	97,4	79,1	80,5	28,4	51,0	101,7
alte asigurări generale	157,6	162,3	27,4	28,3	102,9	140,8	12,7	50,5	8,0	9,0
Asigurări de viață	36,1	38,1	6,3	6,7	105,5	1,5	4,5	0,5	2,9	de 3,0 ori
din care:										
asigurări de viață (fără asigurarea cu pensii și fără anuități)	34,2	36,2	6,0	6,3	105,8	1,3	4,4	0,4	2,8	de 3,4 ori
alte asigurări de viață	1,9	1,9	0,3	0,4	99,7	0,2	0,1	0,1	0,1	65,2

În I semestru 2015 veniturile și cheltuielile societăților de asigurare au crescut în raport cu perioada respectivă a anului 2014 cu 33,6% și cu 16,9%, respectiv.

În perioada de referință 15 societăți de asigurare au acumulat profit în sumă de 111,4 mil. lei și 4 societăți de asigurare au suportat pierderi în sumă de 3,6 mil. lei.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare

	Ianuarie-iunie		
	milioane lei		2015 în % față de 2014
	2014	2015	
Venituri – total	878,0	1172,7	133,6
Venituri din activitatea operațională	817,8	706,4	86,4
din care, din activitatea de asigurare	809,7	694,8	85,8
Cheltuieli – total	911,2	1065,0	116,9
Cheltuieli ale activității operaționale	888,8	755,7	85,0
din care, ale activității de asigurare	770,7	591,0	76,7
Profitul (+) / Pierdere (-)			
pînă la impozitare	-33,2	107,7	x

5.4. Piața valorilor mobiliare¹

În ianuarie-septembrie 2015, în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM) au fost înregistrate 6 emisiuni de constituire în volum de 8,5 mil. lei și 43 emisiuni suplimentare de acțiuni în volum de 150,2 mil. lei. Volumul total al emisiunilor valorilor mobiliare corporative în perioada curentă s-a redus comparativ cu perioada respectivă a anului 2014 cu 991,7 mil. lei.

În aceeași perioadă din RSVM au fost excluse valorile mobiliare a 27 societăți pe acțiuni.

Valorile mobiliare corporative înregistrate în RSVM

	Ianuarie-septembrie			
	Volumul total al emisiunilor, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent (+)/(-)	
	2014	2015	mil. lei	%
Emisiuni de constituire	0,0	8,5	8,5	–
Emisiuni suplimentare	1150,4	150,2	-1000,2	-86,9
Total	1150,4	158,7	-991,7	-86,2

În perioada de referință pe piața reglementată (piața bursieră) și în afara pieței reglementate (piața extrabursieră) au fost efectuate tranzacții cu valori mobiliare corporative în sumă de 591,8 mil. lei, fiind în scădere cu 449,1 mil. lei comparativ cu volumul tranzacțiilor efectuate în ianuarie-septembrie 2014.

Tranzacții cu valori mobiliare corporative

	Ianuarie-septembrie			
	Volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent (+)/(-)	
	2014	2015	mil. lei	%
Piața reglementată (piața bursieră)	484,4	183,1	-301,3	-62,2
În afara pieței reglementate (piața extrabursieră)	556,5	408,7	-147,8	-26,6
Total	1040,9	591,8	-449,1	-43,1

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul II 2015 au constituit 1997,1 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 13,7% față de aceeași perioadă a anului 2014. În termeni reali (cu ajustarea la indicii de prețurilor de consum)¹ veniturile populației au înregistrat o creștere de 5,3%.

Veniturile disponibile ale populației, în trimestrul II

	2011	2012	2013	2014	2015
Venituri disponibile – total (medii lunare pe o persoană), lei	1436,5	1518,7	1667,5	1756,6	1997,1
inclusiv în % pe surse de formare:					
Activitatea salariată	44,0	43,8	43,7	43,0	43,4
Activitatea individuală agricolă	10,1	9,8	10,0	10,4	9,3
Activitatea individuală non-agricolă	6,6	6,2	6,4	5,6	6,7
Venituri din proprietate	0,6	0,6	0,1	0,0	0,1
Prestații sociale	19,2	19,0	18,8	18,8	19,9
pensii	14,6	15,6	16,1	16,5	16,0
indemnizații pentru copii	0,9	0,6	0,8	1,0	1,2
ajutor social	0,2	0,8	0,4	0,2	0,4
Alte venituri	19,4	20,6	21,0	22,2	20,6
din care, transferuri din afara țării	14,4	15,6	16,4	17,2	16,3
Ponderea veniturilor în natură în total venituri disponibile, %	11,3	10,9	10,9	9,9	9,9

Plățile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, 43,4% din veniturile totale disponibile, contribuția acestora fiind în creștere față de trimestrul II 2014 cu 0,4 puncte procentuale. Veniturile din prestațiile sociale sînt a doua sursă de venit după importanță și au contribuit la formarea veniturilor populației în proporție de 19,9% sau cu 1,1 puncte procentuale mai mult față de aceeași perioadă a anului precedent.

Veniturile din activitățile pe cont propriu reprezintă 16% din veniturile populației, inclusiv 9,3% sunt veniturile din activitatea agricolă, iar 6,7% – din activitatea individuală non-agricolă.

O sursă importantă pentru bugetul gospodăriilor rămîn a fi transferurile bănești din afara țării, care în medie au constituit 16,3% din total venituri față de 17,2% în trimestrul II 2014.

Veniturile populației din mediul urban au fost în medie cu 703,0 lei sau de 1,4 ori mai mari decît veniturile populației din mediul rural. Totodată, sursa principală de venit a populației din mediul urban este activitatea salariată, care reprezintă 56,9% din total venituri și prestațiile sociale – 18,5%. În mediul rural, cea mai importantă sursă de venit la fel este activitatea salariată (28,6%), dar contribuția este de 2 ori mai mică decît în mediul urban. Veniturile obținute din activitatea agricolă au asigurat 18,4% din totalul veniturilor disponibile.

În structura veniturilor disponibile predominante sînt *veniturile bănești*, cu o pondere de 90,1% față de 9,9% pentru *veniturile în natură*. În termeni absoluți, valoarea veniturilor bănești a însumat 1799,5 lei lunar în medie pe o persoană, iar cele în natură – 197,6 lei. Veniturile bănești constituie 96,1% din veniturile populației din mediul urban, iar în cazul mediului rural contribuția acestora este de 83,5%.

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul II 2015 au constituit 2075,6 lei pe o persoană, fiind în creștere cu 14,8% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicii de prețurilor de consum) populația a cheltuit în medie cu 6,3% mai mult comparativ cu trimestrul II 2014.

Cheltuielile de consum ale populației, în trimestrul II

	2011	2012	2013	2014	2015
Cheltuieli de consum – total (medii lunare pe o persoană), lei	1523,0	1582,9	1762,0	1807,9	2075,6
inclusiv în % pentru:					
Produse alimentare	43,0	43,7	44,3	44,9	41,9
Băuturi alcoolice, tutun	1,8	1,6	1,5	1,4	1,4
Îmbrăcăminte, încălțăminte	10,1	11,2	10,6	10,3	11,0
Întreținerea locuinței	18,0	18,5	19,0	18,3	17,9
Dotarea locuinței	3,6	3,3	3,2	3,2	4,0

¹ Indicele prețurilor de consum în trimestrul II 2015 față de trimestrul II 2014 a constituit 108,0%.

	2011	2012	2013	2014	2015
Îngrijire medicală și sănătate	5,4	4,8	4,7	5,5	6,3
Transport	5,2	4,5	4,9	4,4	4,7
Comunicații	4,3	4,5	4,3	4,5	4,5
Agrement	1,3	1,4	1,0	0,9	1,1
Învățământ	1,1	0,9	0,9	0,9	0,6
Hoteluri, restaurante, cafenele etc.	2,1	1,8	1,5	1,6	2,0
Diverse	4,2	3,8	4,1	4,1	4,6

Cea mai mare parte a cheltuielilor a fost destinată acoperirii necesarului de consum alimentar, 41,9%. Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 17,9% din cheltuielile totale de consum (- 0,4 p.p. față de trimestrul II 2014), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 11% (+ 0,7 p.p.). Celelalte cheltuieli au fost direcționate pentru sănătate (6,3% față de 5,5% în trimestrul II 2014), transport (4,7% față de 4,4%), comunicații – 4,5% (nivelul anului precedent), dotarea locuinței (4% față de 3,2%), învățământ (0,6% față de 0,9%) etc.

Minimul de existență. Mărima minimului de existență în semestrul I 2015 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 1724,9 lei, fiind în creștere față de semestrul I 2014 cu 3,4%. Pe medii de reședință, cea mai mare valoare a minimului de existență se înregistrează pentru populația din orașe mari (mun. Chișinău și Bălți) – 1873,1 lei sau cu 10,2% mai mult comparativ cu alte orașe – 1700,0 lei și cu 11,9% mai mult comparativ cu mediul rural – 1673,7 lei.

Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimului de existență revine populației în vârstă aptă de muncă – 1823,9 lei, și în special bărbaților – 1971,9 lei comparativ cu 1665,0 lei în cazul femeilor.

Pentru pensionari minimul de existență a constituit 1444,6 lei și reprezintă 83,8% din valoarea medie pentru total populație. Valoarea medie a pensiei lunare stabilite la 1 iulie 2015 a constituit 1170,8 lei, ce respectiv face posibilă acoperirea minimului de existență pentru această categorie de populație la nivel de 81,1%, iar în cazul pensiei pentru limită de vîrstă¹ co-raportul respectiv este de 83,1%.

Valoarea minimului de existență pe categorii de populație și medii, în semestrul I 2015

medii lunare pe o persoană, lei

	Total populație	Populația aptă de muncă	Bărbați în vîrstă aptă de muncă	Femei în vîrstă aptă de muncă	Pensionari pentru limită de vîrstă	Copii	inclusiv în vîrstă de:		
							până la 1 an	1-6 ani	7-17 ani
Total	1724,9	1823,9	1971,9	1665,0	1444,6	1653,0	644,5	1431,5	1866,9
Orașe mari	1873,1	1961,1	2125,5	1803,1	1573,4	1803,9	735,5	1580,9	2035,8
Orașe mici	1700,0	1791,8	1934,0	1641,6	1425,2	1650,0	663,1	1447,8	1854,2
Sate	1673,7	1773,4	1921,2	1605,9	1402,4	1610,7	613,3	1381,5	1823,8

Minimul de existență pentru copii constituie în medie 1653,0 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vîrsta copilului, de la 644,5 lei pentru un copil în vîrstă de până la 1 an până la 1866,9 lei pentru un copil în vîrstă de 7-17 ani. În funcție de mediul de reședință al acestora, minimul de existență pentru copiii din orașele mari este cu 12% mai mare comparativ cu mediul rural, iar în cazul copiilor în vîrstă de pînă la 1 an această diferență constituie 19,9%.

Remunerarea muncii. În luna septembrie 2015, câștigul salarial nominal mediu brut a fost de 4694,9 lei, înregistrând o creștere cu 10,0% față de luna septembrie 2014.

Indicele câștigului salarial real pentru luna septembrie 2015 față de luna septembrie 2014 (calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal brut și indicele prețurilor de consum) a fost de 97,7%.

În sfera bugetară câștigul salarial mediu a constituit în luna septembrie curent 3924,6 lei (+9,1% față de septembrie 2014). În sectorul economic (real) câștigul salarial în septembrie a înregistrat 5013,2 lei (+10,4% față de septembrie 2014).

Evoluția câștigului salarial mediu lunar

	Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	în % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2013			
Trimestrul I	3478,7	108,9	95,8
Trimestrul II	3785,7	105,6	108,8
Semestrul I	3638,4	107,3	x

¹ Mărima medie a pensiei lunare pentru limită de vîrstă stabilită la 1 iulie 2015 a constituit 1200,2 lei.

	Cîştigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia naţională, lei	în % faţă de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
Trimestrul III	3833,3	109,6	101,3
Ianuarie-septembrie	3703,2	108,1	x
Trimestrul IV	3951,4	108,8	103,1
Anual	3765,1	108,3	x
2014			
Trimestrul I	3803,7	109,1	96,3
Trimestrul II	4081,8	107,8	107,3
Semestrul I	3944,2	108,4	x
Trimestrul III	4291,2	111,9	105,1
Ianuarie-septembrie	4060,4	109,6	x
Trimestrul IV	4508,6	114,1	105,1
Anual	4172,0	110,8	x
2015			
ianuarie	4260,6	112,8	87,6
februarie	4241,2	114,1	99,5
martie	4397,3	112,4	103,7
Trimestrul I	4300,2	113,1	95,4
aprilie	4526,5	112,9	102,9
mai	4524,0	112,2	99,9
iunie	4732,7	112,6	104,6
Trimestrul II	4594,2	112,6	106,8
Semestrul I	4448,3	112,8	x
iulie	4882,6	112,8	103,2
august	4669,1	109,2	95,6
septembrie	4694,9	110,0	100,6
Trimestrul III	4749,2	110,7	103,4
Ianuarie-septembrie	4548,3	112,0	x

Cîştigul salarial mediu pe activităţi economice, în luna septembrie 2015

	Lei	În % faţă de		În % faţă de câştigul salarial mediu pe economie în septembrie 2015
		septembrie 2014	august 2015	
Total economie	4694,9	110,0	100,6	100,0
Agricultură, silvicultură şi pescuit	3484,0	110,2	121,0	74,2
Industrie total	5150,1	110,9	102,4	109,7
Industria extractivă	4638,6	94,2	99,0	98,8
Industria prelucrătoare	4554,3	109,7	98,7	97,0
Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	9366,0	117,4	120,0	199,5
Distribuţia apei; salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	4811,5	111,4	97,9	102,5
Construcţii	4781,2	105,7	101,9	101,8
Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; întreţinerea şi repararea autovehiculelor şi a motocicletelor	4034,8	109,4	101,4	85,9
Transport şi depozitare	4596,3	106,0	99,6	97,9
Activităţi de cazare şi alimentaţie publică	3204,1	113,2	100,7	68,2
Informaţii şi comunicaţii	12024,8	114,0	128,0	256,1
Activităţi financiare şi de asigurări	8005,3	115,3	97,2	170,5
Tranzacţii imobiliare	4195,9	107,4	102,0	89,4
Activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice	6449,9	120,5	100,1	137,4
Activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	3729,6	110,6	97,7	79,4
Administraţie publică şi apărare; asigurări sociale obligatorii	5347,9	111,7	91,6	113,9

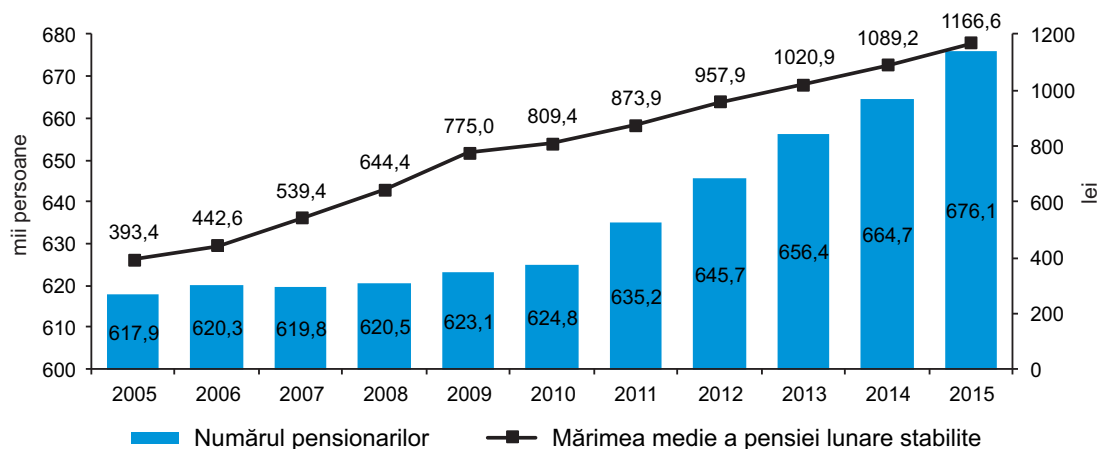
	Lei	În % față de		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în septembrie 2015
		septembrie 2014	august 2015	
Învățământ	3778,1	106,9	91,9	80,5
Sănătate și asistență socială	4243,6	107,4	96,5	90,4
Artă, activități de recreare și de agrement	2954,1	114,6	104,0	62,9
Alte activități de servicii	7398,9	116,7	111,9	157,6

Ciștigul salariul mediu în profil teritorial în luna septembrie 2015

	Lei	în % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în septembrie 2015
		septembrie 2014	august 2015	
Total	4694,9	110,0	100,6	100,0
Regiuni de dezvoltare				
Mun. Chișinău	5588,2	111,2	101,9	119,0
Nord	3878,2	108,1	97,2	82,6
Mun. Bălți	4747,9	109,2	94,8	101,1
Briceni	3026,1	100,6	91,1	64,5
Dondușeni	3502,2	93,4	95,3	74,6
Drochia	4506,8	123,6	100,1	96,0
Edineț	3296,0	105,0	101,0	70,2
Fălești	3565,3	119,4	103,7	75,9
Florești	3805,5	109,8	99,1	81,1
Glodeni	3103,2	98,5	100,8	66,1
Ocnita	3147,5	105,6	93,7	67,0
Rîșcani	3349,3	113,9	102,6	71,3
Sîngerei	3034,8	100,3	101,8	64,6
Soroca	3625,2	104,5	95,6	77,2
Centru	3717,3	108,8	99,3	79,2
Anenii Noi	3336,4	106,2	99,9	71,1
Călărași	3634,4	107,8	99,3	77,4
Criuleni	3593,3	112,2	95,4	76,5
Dubăsari	3754,2	110,9	99,9	80,0
Hîncești	3587,5	115,6	95,5	76,4
Ialoveni	3968,9	108,3	104,2	84,5
Nisporeni	3451,9	104,8	100,9	73,5
Orhei	4211,1	113,5	100,0	89,7
Rezina	4004,3	112,3	99,4	85,3
Strășeni	3571,4	101,1	95,7	76,1
Șoldănești	2947,5	98,6	91,6	62,8
Telenești	3512,7	118,8	110,0	74,8
Ungheni	3950,7	104,2	98,1	84,1
Sud	3446,4	110,1	99,2	73,4
Basarabeasca	2971,1	103,6	93,1	63,3
Cahul	3785,4	110,5	94,8	80,6
Cantemir	3207,2	111,3	97,4	68,3
Căușeni	3296,3	114,6	97,7	70,2
Cimișlia	3577,4	105,9	105,0	76,2
Leova	3221,2	113,2	102,7	68,6
Ștefan Vodă	3143,2	102,0	109,6	66,9
Taraclia	3780,9	120,0	99,7	80,5
UTA Găgăuzia	3496,7	105,4	100,2	74,5

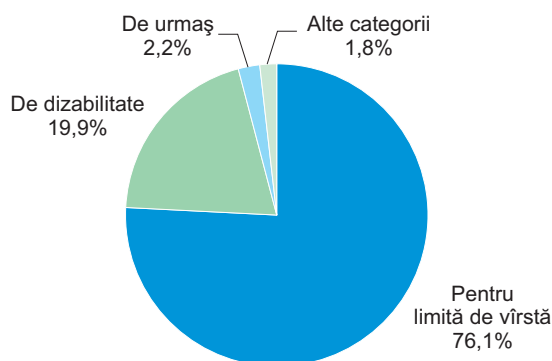
Pensii. Conform datelor preliminare a Casei Naționale de Asigurări Sociale numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 octombrie 2015 a constituit 676,1 mii persoane sau cu 11,4 mii persoane mai mult comparativ cu 1 octombrie 2014. Mărimea medie a pensiei lunare (indexate) stabilite la 1 octombrie 2015 a constituit 1166,6 lei, fiind în creștere cu 7,1% față de 1 octombrie 2014.

Evoluția numărului pensionarilor și a mărimii medii a pensiei lunare stabilite la 1 octombrie

În structura pensionarilor cea mai mare pondere o dețin pensionarii pentru limita de vîrstă 76,1%, urmată de categoria de pensionari cu dizabilități și de urmaș, respectiv cu 19,9% și 2,2%.

Structura pensionarilor, la 1 octombrie 2015

Circa 57 mii persoane beneficiază de alocații sociale, cea mai mare categorie de beneficiari fiind persoanele cu dizabilități din copilărie (47,9%). În ianuarie-octombrie 2015, 76,4 mii persoane au beneficiat de indemnizații pentru îngrijirea copiilor, din care 53,5% sunt persoane asigurate.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă, în trimestrul II, 2015 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit peste 1339 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vîrstă de 15 ani și peste) a constituit 44,8%, atingînd valori mai înalte în rîndul populației masculine – 47,9%, în comparație cu rata pentru femei – 42,1%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban - 44,3%, rural - 45,2%. Cea mai înaltă rată de activitate (66,9%) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 45-49 ani.

Populația ocupată a fost de circa 1284 mii persoane. Repartiția pe sexe relevă că ponderea bărbaților în total populație ocupată (50,0%) a fost practic egală cu cea a femeilor (50,0%). Mediului rural i-au revenit 57,2% și celui urban – 42,8%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 43,0%. La bărbați ea a fost mai înaltă decît la femei (respectiv 45,4% și 40,8%). Rata de ocupare în mediul rural (44,1%) a fost mică decît cea din mediul urban (41,6%). Cea mai înaltă rată de ocupare (65,3%) s-a înregistrat la persoanele de 45-49 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost de peste 55 mii persoane.

Rata șomajului (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 4,1%. La bărbați ea a atins valoarea de 5,2% și la femei – 3,0%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (6,2%) și cel rural (2,5%).

Raportul de dependență economică, exprimat prin numărul persoanelor neocupate (inactive sau în șomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate a fost de 1769⁰⁰.

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

procente

	Trimestrul I 2014	Trimestrul II 2014	Trimestrul III 2014	Trimestrul IV 2014	Trimestrul I 2015	Trimestrul II 2015
Total						
Rata de activitate ¹	37,7	44,5	44,2	38,6	38,6	44,8
Rata de ocupare ²	35,8	42,8	42,7	37,2	35,3	43,0
Rata șomajului ³	5,1	3,7	3,3	3,5	8,5	4,1
Masculin						
Rata de activitate ¹	40,4	47,8	47,5	40,9	41,2	47,9
Rata de ocupare ²	37,9	45,8	45,6	39,0	36,6	45,4
Rata șomajului ³	6,1	4,1	4,0	4,5	11,2	5,2
Feminin						
Rata de activitate ¹	35,4	41,5	41,1	36,5	36,1	42,1
Rata de ocupare ²	33,9	40,1	40,0	35,6	34,1	40,8
Rata șomajului ³	4,1	3,2	2,6	2,4	5,7	3,0
Urban						
Rata de activitate ¹	43,9	45,0	44,5	43,2	43,7	44,3
Rata de ocupare ²	41,2	42,3	42,4	41,3	39,7	41,6
Rata șomajului ³	6,0	5,8	4,6	4,2	9,2	6,2
Rural						
Rata de activitate ¹	33,2	44,1	43,9	35,2	34,5	45,2
Rata de ocupare ²	31,8	43,2	42,9	34,2	31,8	44,1
Rata șomajului ³	4,2	1,9	2,3	2,8	7,8	2,5

¹ Proportia populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proportia populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proportia șomerilor BIM în populația activă

Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă în trimestrul II 2015

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1339,2	1284,0	55,1	44,8	43,0	4,1
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	7,9	7,4	19,8	20,5	18,3	10,3
25-34 ani	24,9	24,5	35,1	50,0	47,1	5,8
35-49 ani	35,6	35,9	28,7	66,1	63,9	3,3
50 ani și peste	31,6	32,3	16,5	39,1	38,2	2,2
Masculin (mii pers.)	678,1	642,6	35,5	47,9	45,4	5,2
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,1	8,8	16,2	23,1	21,0	9,2
25-34 ani	27,0	26,6	34,5	52,8	49,3	6,7
35-49 ani	32,0	32,2	28,8	63,5	60,5	4,7
50 ani și peste	31,8	32,5	20,5	47,0	45,4	3,4
Feminin (mii pers.)	661,0	641,4	19,6	42,1	40,8	3,0
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	6,6	6,0	26,3	17,6	15,5	11,9
25-34 ani	22,8	22,4	36,0	47,0	44,8	4,7
35-49 ani	39,2	39,6	28,5	68,4	67,0	2,2
50 ani și peste	31,4	32,1	9,2	33,3	33,0	0,9

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Urban (mii pers.)	585,0	549,0	36,0	44,3	41,6	6,2
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	6,4	5,7	17,5	19,5	16,2	16,9
25-34 ani	28,3	27,8	37,2	53,1	48,8	8,1
35-49 ani	35,8	36,0	32,5	66,6	62,9	5,6
50 ani și peste	29,5	30,6	12,8	34,3	33,4	2,7
Rural (mii pers.)	754,2	735,0	19,1	45,2	44,1	2,5
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,0	8,6	23,9	21,0	19,6	6,7
25-34 ani	22,3	22,0	31,1	47,3	45,6	3,5
35-49 ani	35,5	35,8	21,4	65,7	64,7	1,5
50 ani și peste	33,3	33,5	23,6	43,1	42,4	1,8

Șomajul înregistrat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2015 în căutarea unui loc de muncă se aflau 21,3 mii șomeri înregistrați, fiecare al șaisprezecelea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 52 la sută o constituie femeile. Peste 10% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna septembrie 2015 de 1233,2 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie trei șomeri.

6.2. Situația demografică

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-septembrie 2015 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației¹:

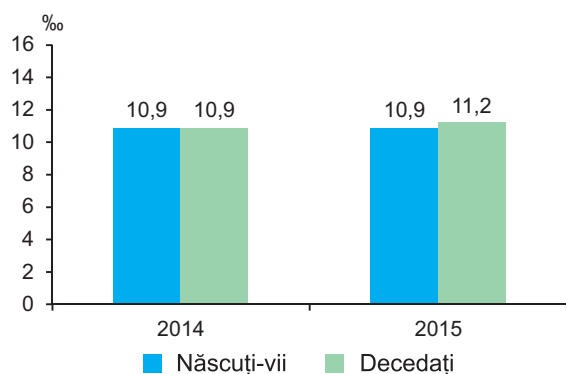
	ianuarie-septembrie 2014	ianuarie-septembrie 2015	ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014
Născuți-vii, persoane	29070	28881	99,3
Decedați, persoane	28937	29725	102,7
din care, copii sub 1 an	285	272	95,4
Spor natural	+133	-844	x
Numărul căsătoriilor	19321	18727	96,9
Numărul divorțurilor	8157	8270	101,4

Conform datelor preliminare, în ianuarie-septembrie 2015 numărul născuților-vii s-a micșorat cu 0,7% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, rata natalității constituind 10,9 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală a înregistrat o majorare de 2,7% comparativ cu ianuarie-septembrie 2014, iar rata mortalității generale a constituit 11,2 decedați la 1000 locuitori.

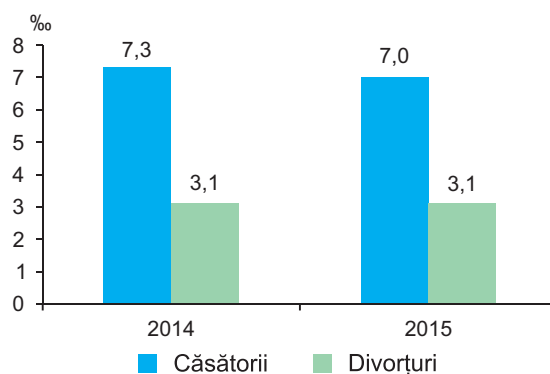
Numărul copiilor decedați în vîrstă sub 1 an în această perioadă s-a micșorat cu 13 cazuri comparativ cu perioada similară a anului precedent, rata mortalității infantile constituind 9,4 decedați în vîrstă sub un an la 1000 născuți-vii.

Rata nupțialității a constituit 7,0 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în descreștere cu 3,1%, iar rata divorțialității a alcătuit 3,1 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor înregistrînd o majorare cu 1,4% față de perioada similară a anului trecut.

*Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori
în ianuarie-septembrie*

*Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori
în ianuarie-septembrie*

Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese au drept cauză bolile aparatului circulator – 58,1%, tumorile maligne constituie 15,1%, bolile aparatului digestiv – 9,2%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 6,8%, bolile aparatului respirator – 4,5%, alte clase – 6,3%.

Conform datelor preliminare evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare în ianuarie-septembrie 2015 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	7521	7499	8532	4003	1326
Decedați, persoane	4865	9644	9361	4622	1233
din care, copii sub 1 an	123	54	58	27	10
Sporul natural	2656	-2145	-829	-619	93
Numărul căsătoriilor	4984	4730	5851	2431	731
Numărul divorțurilor	2140	2144	2497	1159	330
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	12,4	10,1	10,8	10,0	11,0
Decedați	8,0	13,0	11,8	11,6	10,2
Sporul natural	4,4	-2,9	-1,0	-1,6	0,8
Căsătorii	8,2	6,4	7,4	6,1	6,0
Divorțuri	3,5	2,9	3,2	2,9	2,7

¹ Inclusiv unele cazuri de înregistrare a actelor de stare civilă din partea stîngă a Nistrului și mun. Bender

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2015, permis de ședere (permanentă și temporară) au primit 2584 cetățeni străini și 549 repatriați.

Cetățeni străini, după țara de emigrare și scopul sosirii în ianuarie-septembrie 2015

	Numărul imigranților	inclusiv sosiți la:						Alte cauze	
		muncă		studii		imigrația de familie			
		persoane	în %	persoane	în %	persoane	în %	persoane	în %
Ucraina	566	122	21,6	7	1,2	377	66,6	60	10,6
România	523	324	62,0	22	4,2	117	22,4	60	11,4
Federația Rusă	387	40	10,3	1	0,3	269	69,5	77	19,9
Turcia	213	153	71,8	8	3,8	49	23,0	3	1,4
Statele Unite ale Americii	146	11	7,5	0	0,0	2	1,4	133	91,1
Italia	131	63	48,1	0	0,0	56	42,7	12	9,2
Azerbaidjan	35	19	54,3	3	8,6	13	37,1	0	0,0
Belarus	33	8	24,2	0	0,0	22	66,7	3	9,1
Siria	29	10	34,5	4	13,8	15	51,7	0	0,0
Franța	28	12	42,9	0	0,0	2	7,1	14	50,0
Armenia	23	4	17,4	0	0,0	16	69,6	3	13,0
Georgia	22	13	59,1	0	0,0	8	36,4	1	4,5
Israel	22	4	18,2	12	54,5	5	22,7	1	4,6
Alte țări	426	159	37,3	55	12,9	110	25,8	102	24,0
Total	2584	942	36,5	112	4,3	1061	41,1	469	18,1

6.3. Ocrotirea sănătății

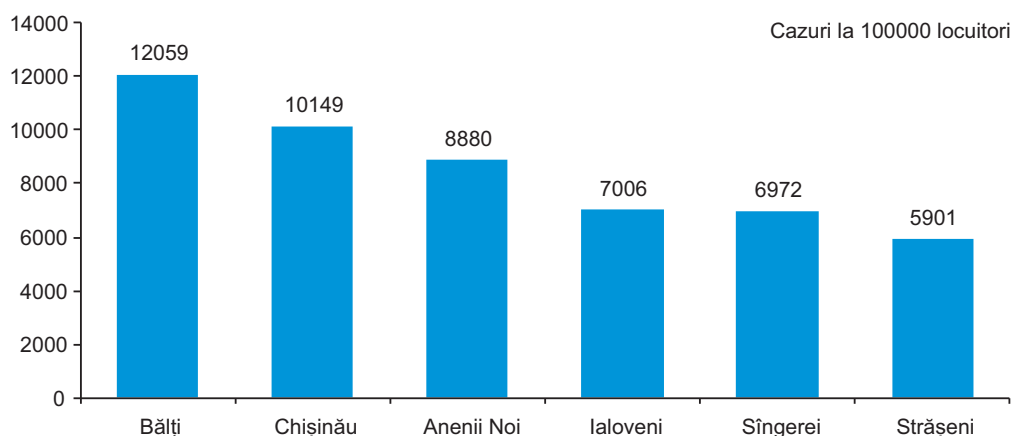
Conform datelor preliminare ale Ministerului Sănătății, morbiditatea populației prin unele boli infecțioase în ianuarie-septembrie 2015 se caracterizează prin majorarea cazurilor de îmbolnăviri prin infecții acute ale căilor respiratorii, inclusiv a cazurilor de gripă, precum a parotiditei epidemice și infecțiilor intestinale acute. În cazul celorlalte boli infecțioase pentru majoritatea bolilor se constată o tendință de reducere a cazurilor de îmbolnăvire.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	Ianuarie-septembrie 2014, cazuri	Ianuarie-septembrie 2015		Cazuri la 100000 populație	
		total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2014	ianuarie-septembrie 2014	ianuarie-septembrie 2015
Infecții intestinale					
Infecții intestinale acute	13862	14183	102,3	389,6	398,9
inclusiv dizenterie bacteriană	144	80	55,6	4,1	2,3
Hepatite virale					
Hepatite virale – total	323	237	73,4	9,1	6,7
din care:					
Hepatita A	221	160	72,4	6,2	4,5
Hepatita C	46	41	89,1	1,3	1,2
Infecții imunodirijabile					
Varicela	6276	5169	82,4	176,5	145,4
Hepatită virală B	31	21	67,7	0,9	0,6
Parotidită epidemică	28	42	150,0	0,8	1,2
Infecții respiratorii acute					
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	173920	217239	124,9	4890,3	6110,5
Gripă	522	1967	de 3,7 ori	14,7	55,3
Boli infecțioase „social determinate”					
Tuberculoza organelor respiratorii	2117	1845	87,2	59,5	51,9
Sifilis	1309	1326	101,3	36,8	37,3
Infecție gonococică	747	689	92,2	21,0	19,4
Pediculoză	2236	2351	105,1	62,8	66,1

Cele mai multe cazuri ale morbidității prin infecții respiratorii acute s-au înregistrat în mun. Bălți (18,1 mii cazuri sau 12,1 mii cazuri la 100 mii populație), mun. Chișinău (82,2 mii sau 10,1 mii cazuri la 100 mii populație), în raioanele Anenii Noi (3,8 mii sau 8,8 mii cazuri la 100 mii populație), Ialoveni (3,6 mii sau 7,0 mii cazuri la 100 mii populație), Sîngerei (3,3 mii sau 6,9 cazuri la 100 mii populație) etc.

Morbiditatea populației prin infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple, ianuarie-septembrie 2015

Fiecare al doilea caz de infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple se înregistrează pentru copii. Cele mai multe cazuri au fost înregistrate în mun. Chișinău (48,3 mii sau 37,3 mii cazuri la 100 mii populație), mun. Bălți – (13,0 mii sau 50,3 mii cazuri la 100 mii populație), raioanele Anenii Noi (4,8 mii sau 28,1 mii cazuri la 100 mii populație), Ungheni (4,4 mii sau 16,8 mii cazuri la 100 mii populație), Ialoveni (4,2 mii sau 19,1 mii cazuri la 100 mii populație) etc.

În cazul morbidității de boli „social determinate” se remarcă o majorare a cazurilor de sifilis și pediculoză, respectiv cu 1,3% și 5,1%.

6.4. Infracțiuni

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2015 s-au înregistrat 28,6 mii infracțiuni sau cu 6 la sută mai puțin decât în perioada respectivă a anului precedent. Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 1024 cazuri sau 3,6% revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, 4,8 mii cazuri (16,8%) – celor grave, iar cea mai mare parte revine infracțiunilor puțin grave – 15,1 mii cazuri (52,9%).

Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 80,3 crime. În mun. Chișinău rata infracționalității a constituit 124 crime la 10 mii populație, ceea ce depășește nivelul mediu pe țară de 1,5 ori. Un nivel înalt al criminalității a fost înregistrat de asemenea și în mun. Bălți – 93 crime la 10 mii locuitori.

În ianuarie-septembrie 2015 au fost înregistrate tendințe de creștere a numărului de infracțiuni economice (8,8%). Totodată, au fost înregistrate mai puține cazuri de infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, contra patrimoniului, familiei și minorilor etc.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	ianuarie-septembrie 2014	ianuarie-septembrie 2015	ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie- septembrie 2014
Infracțiuni înregistrate – total	30328	28583	94,2
din care:			
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	1116	950	85,1
inclusiv:			
omor	129	118	91,5
vătămări intenționate grave	223	171	76,7
Infracțiuni privind viața sexuală	497	478	96,2
inclusiv violuri	279	224	80,3
Infracțiuni contra patrimoniului	15620	14462	92,6
inclusiv:			
furturi	11828	10793	91,2
țilhării	83	87	104,8
jafuri	840	714	85,0
escrocherii	1577	1429	90,6
pungășii	571	704	123,3
șantaj	55	47	85,5
Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	1093	1079	98,7
inclusiv infracțiuni legate de droguri	979	955	97,5
Infracțiuni contra familiei și minorilor	1810	1563	86,4
inclusiv:			
trafic de copii	14	30	de 2,1 ori
violență în familie	1713	1466	85,6
Infracțiuni economice	930	1012	108,8
inclusiv:			
contrabandă	156	145	92,9
fabricarea banilor falși	176	333	de 1,9 ori
Infracțiuni contra securității și a ordinii publice	1296	1289	99,5
inclusiv huliganism	1163	1100	94,6

Fiecare a șasea infracțiune a fost săvârșită în locuri publice, iar cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor în această perioadă au fost înregistrate 47 cazuri, inclusiv 16 cazuri de huliganism, 9 cazuri de vătămare intenționată, 5 cazuri de omor, 2 cazuri de țilhărie, câte 1 caz de furt și jaf.

În urma infracțiunilor săvârșite au decedat 415 persoane sau cu 46 persoane mai puțin comparativ cu ianuarie-septembrie 2014. Principale cauze de deces fiind accidente rutiere (34,9%), omorurile (21,7%) și vătămarile intenționate (13,7%), violența în familie (2,4%).

Din total infracțiuni înregistrate, fiecare a șasea este săvârșită de persoane în vârstă aptă de muncă, dar fără ocupație. Ponderea infracțiunilor săvârșite de către minori sau cu participarea acestora a constituit 2,5%.

În ianuarie-septembrie 2015 au fost înregistrate 1887 accidente rutiere, numărul acestora fiind în creștere cu 3,1% față de ianuarie-septembrie 2014. În fiecare zi, în medie s-au produs circa 6 accidente rutiere, în urma cărora și-au pierdut viața 212 persoane, inclusiv 19 copii; paralel fiind înregistrate 2267 persoane traumatizate, din care 287 copii.

Numărul accidentelor rutiere

	ianuarie-septembrie 2014	ianuarie-septembrie 2015	ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie- septembrie 2014
Numărul accidentelor rutiere	1831	1887	103,1
Persoane care au decedat în urma accidentelor rutiere	233	212	90,9
inclusiv copii	16	19	118,7
Persoane traumatizate în urma accidentelor rutiere	2252	2267	100,7
inclusiv copii	310	287	92,6

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne, numărul incendiilor în ianuarie-septembrie 2015 s-a micșorat cu 3,7% comparativ cu anul precedent, alcătuind 1314 cazuri. În rezultatul incendiilor au fost înregistrate 74 cazuri de deces, fiind traumatizate 32 persoane.

Numărul incendiilor și cazurilor de deces

	ianuarie-septembrie 2014	ianuarie-septembrie 2015	ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie- septembrie 2014
Numărul incendiilor	1364	1314	96,3
Persoane care au decedat în urma incendiilor	75	74	98,7
Persoane traumatizate	36	32	88,9

Director general

Lucia SPOIALĂ

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Datele privind principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2015 sînt preliminare și în edițiile ulterioare pot fi precizate.

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat macroeconomic al sistemului conturilor naționale care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final.

La etapa de producție PIB constituie suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și exportul net de bunuri și servicii.

Producția include toate produsele fabricate și serviciile prestate în cursul unei perioade contabile.

Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul producției, excluzînd consumul de capital fix, și care sînt fie transformate, fie consumate în totalitate în timpul procesului de producție.

Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM) se măsoară indirect convențional prin soldul dintre dobînzile încasate și cele plătite de instituțiile financiare, fiind rezultatul activității de intermediere financiară a acestora. Deoarece serviciile de intermediere financiară indirect măsurate nu pot fi repartizate pe tipuri de activități, prin convenție, acestea sunt alocate consumului intermediar al unei unități speciale, numită unitate fictivă. Unitatea fictivă are o producție nulă, un consum intermediar egal cu valoarea SIFIM și o valoare adăugată brută egală, dar de semn contrar.

Valoarea adăugată brută corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Impozite pe produse – impozite prelevate proporțional cu cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse, comercializate sau importate de rezidenți. Din ele fac parte taxa pe valoarea adăugată, accize, impozite pe bunurile și serviciile importate.

Subvenții pe produse – sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată.

Impozite nete pe produse – impozite pe produse minus subvenții pe produse.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Consumul final al gospodăriilor populației însumează toate bunurile și serviciile utilizate pentru satisfacerea directă a nevoilor individuale ale gospodăriilor rezidente.

Consumul final al administrației publice cuprinde cheltuielile administrației publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor în folosul colectivității sau al unor grupuri de gospodării.

Consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă cheltuielile acestor unități pentru procurarea bunurilor și serviciilor în vederea furnizării lor gratis gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură.

Formarea brută de capital arată procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile rezidente, produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix, variația stocurilor.

Formarea brută de capital fix reprezintă valoarea bunurilor durabile dobîndite de unitățile rezidente în scopul de a fi utilizate ulterior în procesul de producție.

Variația stocurilor reprezintă diferența între stocul de la sfîrșitul perioadei considerate și cel inițial. Stocurile reprezintă bunurile, altele decît cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Exportul net de bunuri și servicii se determină ca diferența între exportul de bunuri și servicii și importul de bunuri și servicii.

Produsul intern brut se calculează în prețuri de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzînd impozitele pe produse și incluzînd subvențiile pe produse.

Prețul de piață include marjele comercială și de transport, impozitele pe produse și exclude subvențiile pe produse. Pentru excluderea influenței diferitor taxe pe impozite și subvenții în diferite activități economice asupra structurii producției și a exploatării veniturilor, indicatorii de ramură se calculează în prețuri de bază.

Recalcularea în prețuri comparabile (prețurile anului precedent) se efectuează atît pentru produsul intern brut pe resurse, cît și pe componentele de utilizări.

La recalcularea producției și consumului intermediar în prețuri comparabile se utilizează două metode:

– deflatarea datelor în prețuri curente în perioada de raport cu utilizarea indicilor de preț respectivi;

– extrapolarea datelor în prețuri curente în anul de bază utilizînd indicii volumului fizic sau indicatori naturali.

La recalcularea componentelor produsului intern brut pe utilizări se utilizează, atât indici de preț respectivi (indicii prețurilor de consum, indicele de preț pentru investiții ș.a.), cât și indicatori naturali.

Indicele-deflator al produsului intern brut – raportul produsului intern brut, calculat în prețuri curente de piață la volumul produsului intern brut calculat în prețurile anului precedent sau în prețurile perioadei respective a anului precedent. Spre deosebire de indicii de prețuri la bunuri și servicii, deflatorul produsului intern brut caracterizează schimbarea remunerării muncii, excedentului brut de exploatare / venitului mixt brut, consumului de capital fix în rezultatul modificării prețurilor, precum și a masei nominale a impozitelor nete.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sînt activități ascunse, ilegale, informale sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Includerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletarea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înseși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege sau care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală cînd se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Cercetările statistice ale producției industriale cuprind activitățile încadrate în secțiunile B „Industria extractivă”, C „Industria prelucrătoare”, D „Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat” și E „Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare” conform Clasificatorului Activităților Economiei Moldovei CAEM, Rev.2.

Cercetările statistice cuprind:

- **lunar** – întreprinderile, în special, cu activitate principală de industrie, cu numărul personalului de la 20 persoane în sus - exhaustiv și cele cu numărul personalului de la 4 la 19 persoane – prin eșantion aleatoriu. Cu titlu de excepție în cercetările lunare mai sînt incluse unele unități industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale, care ocupă o pondere importantă în activitatea industrială corespunzătoare, cum ar fi sectoarele de producere a cărnii de pasăre a unor fabrici avicole, unitățile de producere a pâinii și produselor de patiserie proaspete, altor produse alimentare din cadrul întreprinderilor de comerț, etc.

- **anual** – întreprinderile cu activitate principală de industrie și unitățile industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale - exhaustiv.

Indicatorul **Valoarea producției fabricate** în prețuri curente este calculat pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Indicele producției industriale (exprimat în procente) este calculat prin metoda raportării valorii producției în luna de raport la media lunară a anului de bază 2012 (bază fixă). Este un indice valoric de tip Laspeyres. La calcularea indicelui valoarea producției include costul materiei prime a clientului. Pentru a obține un indice de volum al producției industriale, începînd cu nivelul claselor CAEM (primele 4 semne ale codului CAEM) indicele valoric în prețuri curente este deflatat cu indicele de preț al producției industriale. Pentru agregarea indicilor de la nivelele inferioare la cele superioare ale clasificării sînt utilizate doua tipuri de ponderi: la nivelele inferioare ale clasificării (cod produs conform nomenclatorului PRODMOLD, cod grup de produse conform clasificatorului CSPM) se folosește valoarea producției fabricate în anul de bază pentru fiecare cod. La nivelele superioare: clase, grupe, diviziuni, secțiuni CAEM și Totalul general, este utilizată Valoarea adăugată brută a anului de bază, calculată în sistemul Conturilor Naționale.

Pentru colectarea datelor privind **producția fizică** a produselor industriale este utilizat Nomenclatorul de produse și servicii industriale PRODMOLD-2013, armonizat la standardul european PRODCOM, lista 2013.

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente și include producția vegetală și animală, precum și valoarea serviciilor destinate pieței prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de către instituțiile și organizațiile bugetare. Pentru calcularea indicelui volumului fizic al producției agricole se utilizează prețurile comparabile, în care se estimează producția vegetală și animală. Până în anul 2012 în calitate de prețuri comparabile au fost utilizate prețurile anului 2005, iar începând cu anul 2013 la calcularea producției agricole în calitate de prețuri comparabile se utilizează prețurile medii ale anului precedent.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă sporirea (sau se scad pierderile) valorii producției neterminate în fitotehnie pe an, precum și valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale până la intrarea pe rod.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prăsilii obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în active materiale pe termen lung reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social culturală.

Investitiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrari de constructii, de instalatii si de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi active materiale pe termen lung**, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al activelor pe termen lung.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate pe transportul feroviar și aerian și prezentate, respectiv de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul auto** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transportări de pasageri cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

COMUNICAȚII

Indicatorii privind prestațiile și mijloacele de comunicații vizează întreprinderile de stat și societatea pe acțiuni care activează în acest domeniu.

TURISM

Datele privind capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Datele pentru activitatea turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici titulari de licențe de turism.

Prin **structură de primire turistică** cu funcțiuni de cazare turistică se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținând cont de numărul de zile în care acestea sînt deschise în perioada de raport, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică cuprinde toate persoanele (cetățeni moldoveni și străini), care se deplasează într-un loc, altul decît acela în care își au reședința, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și petrec cel puțin o noapte într-o structură de cazare turistică colectivă în locul vizitat, scopul principal al vizitei fiind altul decît acela de a desfășura o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o structură de cazare turistică colectivă, indiferent dacă fizic este prezentă sau nu în cameră.

Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare turistică se calculează prin raportarea umărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă.

Turismul intern reflectă serviciile turistice prestate în locurile turistice din țară și vîndute de către titularii de licențe cetățenilor moldoveni.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul "Comerțul exterior" sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Calculul indicelui se efectuează în baza datelor privind structura (ponderea) cheltuielilor de consum conform cercetării gospodăriilor casnice în anul 2012 și prețurile înregistrate la 1200 de mărfuri și servicii reprezentative în 850 unități de comerț și prestări servicii amplasate în 8 orașe ale țării.

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului în industrie determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor la producția agricolă vîndută de gospodăriile agricole se calculează în baza prețurilor medii reale stabilite la producția vîndută în perioada de raport, în procente față de anul de bază.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcțimontaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților socialculturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Cîștigul salarial nominal brut – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În cîștigul salarial se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, premiile anuale, sezoniere sau alte premii acordate neregulat etc. Datele privind salariile caracterizează remunerațiile brute, adică sumele totale calculate pînă la careva rețineri, efectuate de angajator în numele salariatului.

Cîștigul salarial nominal mediu brut lunar al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul dintre sumele brute calculate salariaților (fondul de remunerare) și numărul mediu de salariați.

Cîștigul salarial real – puterea de cumpărare a cîștigului salarial nominal.

Indicele cîștigului salarial real – raportul dintre indicele cîștigului salarial mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

În numărul pensionarilor sînt incluse persoanele, cărora le-au fost stabilite pensiile conform Legii Republicii Moldova cu privire la asigurarea cu pensii.

Mărimea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzînd populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane de 15 ani și peste, care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;
- sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorial-administrative.

Începînd cu 1 ianuarie 2015, Biroul Național de Statistică (BNS) a renunțat la buletinele statistice pe suport de hîrtie și produce statistici despre mișcarea naturală a populației utilizînd numai datele primite în format electronic de la ÎS CRIS „Registru” în conformitate și în condițiile Contractului de prestare a serviciilor informaționale nr.159-I din 24 noiembrie 2008, încheiat între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și BNS.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați din perioada de referință, adus la expresia anuală cu ajutorul coeficientului de timp și numărul mediu anual al populației stabile din aceeași perioadă. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen socialjuridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infrațiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.